

SZENT ISTVÁN EGYETEM
NYELV- ÉS MŰSZAKI FŐISKOLAI KAR

STANDIGAZGAT

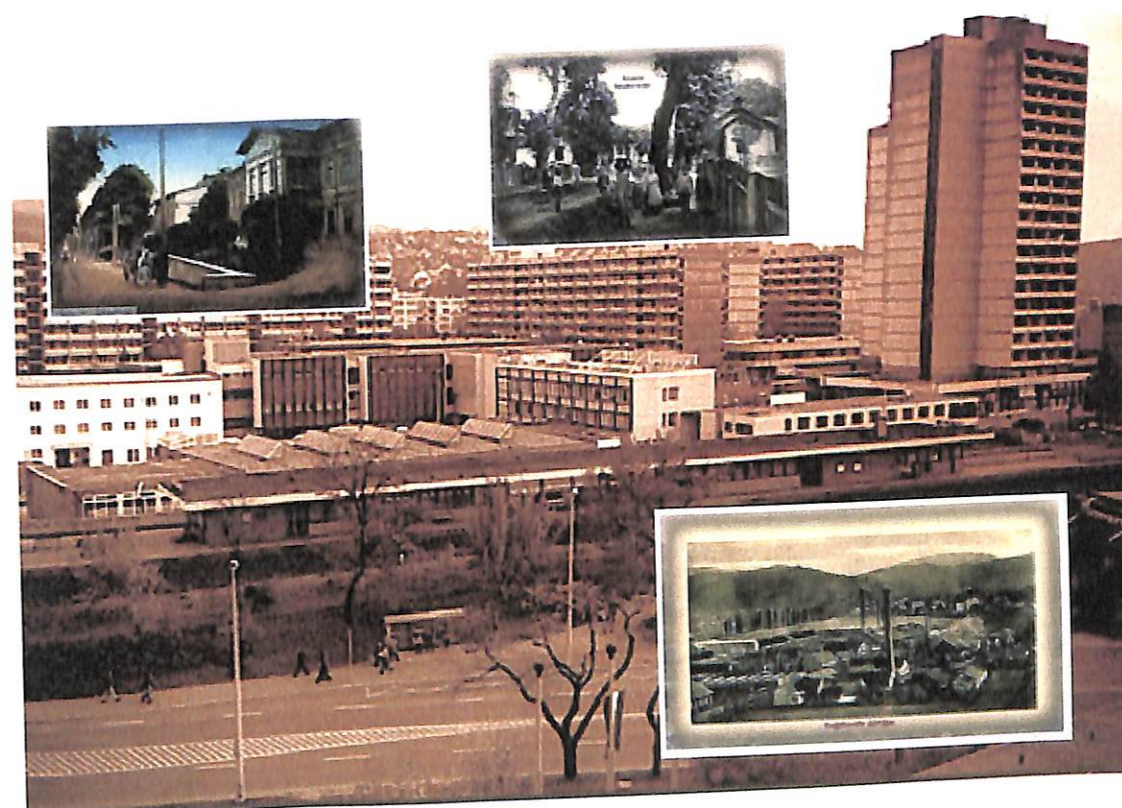
1992. 11. 12.
1992. 11. 12.
1992. 11. 12.

SZENT ISTVÁN EGYETEM
YBL MIKLÓS MŰSZAKI FŐISKOLAI KAR

1146 BUDAPEST, THÖKÖLY ÚT 74
TEL: 252-1270
FAX: 252-1278

**Salgótarján,
az acélgyári munkáskolóniák rehabilitációs
programja**

2004. 06. 11. 11:10
[Handwritten signature]

**SZENT ISTVÁN EGYETEM
YBL MIKLÓS MŰSZAKI FŐISKOLAI KAR**

**1146 BUDAPEST, THÖKÖLY ÚT 74
TEL: 252-1270
FAX: 252-1278**

A SZAKDOLGOZAT CÍME:

**SALGÓTARJÁN,
AZ ACÉLGYÁRI MUNKÁSKOLÓNIAK REHABILITÁCIÓS PROGRAMJA**

KONZULENSEK:

HOLÉNYI MAGDOLNA

SUGÁR GIZELLA /NÓGRÁDTERV KFT/

A SZAKDOLGOZAT LEADÁSI HATÁRIDEJE: 2004.06.14

KÉSZÍTETTE:

**STIFTER KATALIN
NTE.III.**

BUDAPEST, 2004-06-09

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
BEVEZETŐ	5
1. NÓGRÁD MEGYE, SALGÓTARJÁN BEMUTATÁSA	8
1.1 NÓGRÁD MEGYE BEMUTATÁSA	9
1.2 SALGÓTARJÁN ELHELYEZKEDÉSE	10
1.3 SALGÓTARJÁN VÁROS KIALAKULÁSA	11
1.4 TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉS	15
1.5 KRONOLÓGIAI VIZSGÁLAT	16
1.6 KÖZLEKEDÉSI VIZSGÁLAT	17
2. AZ ACÉLGYÁR LÉTREJÖTTE ÉS FEJLŐDÉSE	18
2.1 A SALGÓTARJÁNI VASFINOMÍTÓ TÁRSULAT	19
2.2 RIMAMURÁNY-SALGÓTARJÁNI VASMŰ RT.	20
2.3 AZ ACÉLÁRUGYÁR	23
3. AZ ACÉLGYÁRI VÁROSRÉSZ	24
3.1 A VÁROSRÉSZ BEMUTATÁSA	25
4. VIZSGÁLATOK	29
4.1 FÖLDRAJZI VIZSGÁLAT	30
4.2 TÖRTÉNELMI VIZSGÁLAT	31
4.3 KÖZLEKEDÉS VIZSGÁLAT	32
4.4 ZÖLDFELÜLET VIZSGÁLAT	33
4.5 KARAKTER VIZSGÁLAT	34
4.6 FUNKCIÓ VIZSGÁLAT	35
4.7 SZOCIOLÓGIAI VIZSGÁLAT	36
4.8 PROBLÉMA TÉRKÉP	37
4.9 VIZSGÁLANDÓ PROBLÉMÁK	38
5. PROGRAMOZÁS	39
5.1 A JELENLEGI HELYZET BEMUTATÁSA	40
5.1.1 A VÁROSRÉSZ JELENLEGI HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA	41
5.1.2 UTCAKÉPEK	43
5.1.3 UTCA KERESZTSZELVÉNYEK	44
5.1.4 INTÉZMÉNYEK A TERÜLETEN	45
5.1.5 A LAKOSSÁG HELYZETE	46

5.2	A JELENLEGI HELYZET ELEMZÉSE	47
5.2.1	SWOT ANALÍZIS	48
5.3	PROBLÉMA-FA, CÉL-FA	51
5.3.1	PROBLÉMA-FA	52
5.3.2	CÉL-FA	53
5.4	A TERÜLET ADOTTSÁGAI	54
5.4.1	KEDVEZŐ ADOTTSÁGOK	55
5.4.2	KEDVEZŐTLEN ADOTTSÁGOK	56
5.5	MEGOLDÁSI ALTERNATÍVA	57
5.5.1	A MEGOLDÁSI ALTERNATÍVA	58
5.5.2	A FOLYAMAT ÜTEMEZÉSE	59
5.5.3	LOGIKAI KERETTÁBLA	61
5.5.4	A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ ELÉRHETŐ PÁLYÁZATI FORRÁSOK	63
5.6	CÉLTERÜLET	64
6.1	A FEJLESZTÉS FŐ TERÜLETEI	65
6.2	BONTANDÓ ÉS FELÚJÍTANDÓ ÉPÜLETEK	66
6.3	A FEJLESZTÉSI TERÜLETEK	67
5.7	JAVASLAT	68
5.7.1	BEÉPÍTÉSI JAVASLAT	69
5.8	KÖLTSÉGBECSLÉS	70
5.8.1	KÖLTSÉGBECSLÉS I.	71
5.8.2	KÖLTSÉGBECSLÉSI ÖSSZESÍTŐ	72
5.8.3	CASH-FLOW SZÁMÍTÁS	74
5.9	PARTNEREK	75
	ÖSSZEFOGLALÓ	77
	IRODLOMJEGYZÉK	79

BEVEZETŐ

SALGÓTARJÁN

Ez a név sok embernek egy huszadik századi modern építészet elemivel átépített, völgykatlanokban kígyózó gyárvárost juttat eszébe.

Ezek a főbb jellemzői, de mindazon egyedi értékeit kevesen ismerik, amivel a város, mint település rendelkezik.

A legfontosabbakat említve:

- Természeti értékei (Karancs, Medves) felbecsülhetetlenek.
- Történelmi kincsekkel (Salgó-vár, Bagylyaskő, Somosi vár) büszkélkedhet.
- Gazdasági múltja is örökéletű marad: Bányamúzeummal dicsekedhet.
- Modern, huszadik században átépített város, amikor a házgyári elemek alkalmazása volt a jellemző. Ettől függetlenül minimális a házgyári tömbépületek száma, a huszadik század építőipari technológiákból (kisméretű téglá, kisblokkos, nagyblokkos elemek, PEVA-rendszer, kúszó-, csúszózsalus technológia stb.) valamennyi megtalálható a városban.
- Egyediségét növeli a természet adta kényszer, a domborzati viszonyokkal való kapcsolatteremtés a város átépítése során.
- Megyeszékhely, ennek köszönhetően valamennyi igazgatási, oktatási, művelődési, szociális stb. ágazatban központi szerepet tölt be.

Egy valami azonban igencsak kevés a „kincstárban” - ez ami számomra minden település, legyen az város, vagy község esetében mindig megragad:-, ez pedig az építészeti értéket, az akkori kort idéző műemlékek száma kevés.

Salgótarjában a műemlékeket az egyházi épületek (templom, parókia), néhány középület, a Bányamúzeum és a középkori várak jelentik. Valamennyi kort idézi egy-egy épület, csak a XIX század, a mai kor „alapját” képező, iparosodás időszakának értékei hiányosak.

Pedig ezek az épületek is itt vannak ebben a városban, gyárépületek, lakó és középületek egyaránt.

Azok, akik élnek, más szemszögből a nézik, elsősorban a „rosszabbik” oldaláról közelítik meg: a lerobbant gyárak, elhanyagolt, régi épületeket látják benne.

Mint kívülállóként megközelítve a gyárváros emlékeit ezek az épületek, létesítmények jelentik a következő generációk számára.

Gyermekkori emlékeim és szakmai gondolkodásom készítetett arra, hogy diplomamunkám témájaként ezt válasszam: Az adatgyűjtés során elég széleskörű, különböző beosztású és szakmai területen dolgozó szakemberekkel kerültem kapcsolatba.

Az ő tanácsukra kezdtem el foglalkozni a legrégebbi gyárhoz kapcsolódó településrészrel, illetve az itt található megőrzésre érdemes épületekkel, és a rehabilitációra szoruló területekkel.

**1. NÓGRÁD MEGYE,
SALGÓTARJÁN
BEMUTATÁSA**

NÓGRÁD MEGYE BEMUTATÁSA

Nógrád megye az ország északi részén, a Szlovák határ mentén fekszik. Az északi régió három megyéje - Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád - közül a legközelebb helyezkedik el a fővároshoz. A megye hazánk második legkisebb területű és lélekszámú közigazgatási egysége. [6.]

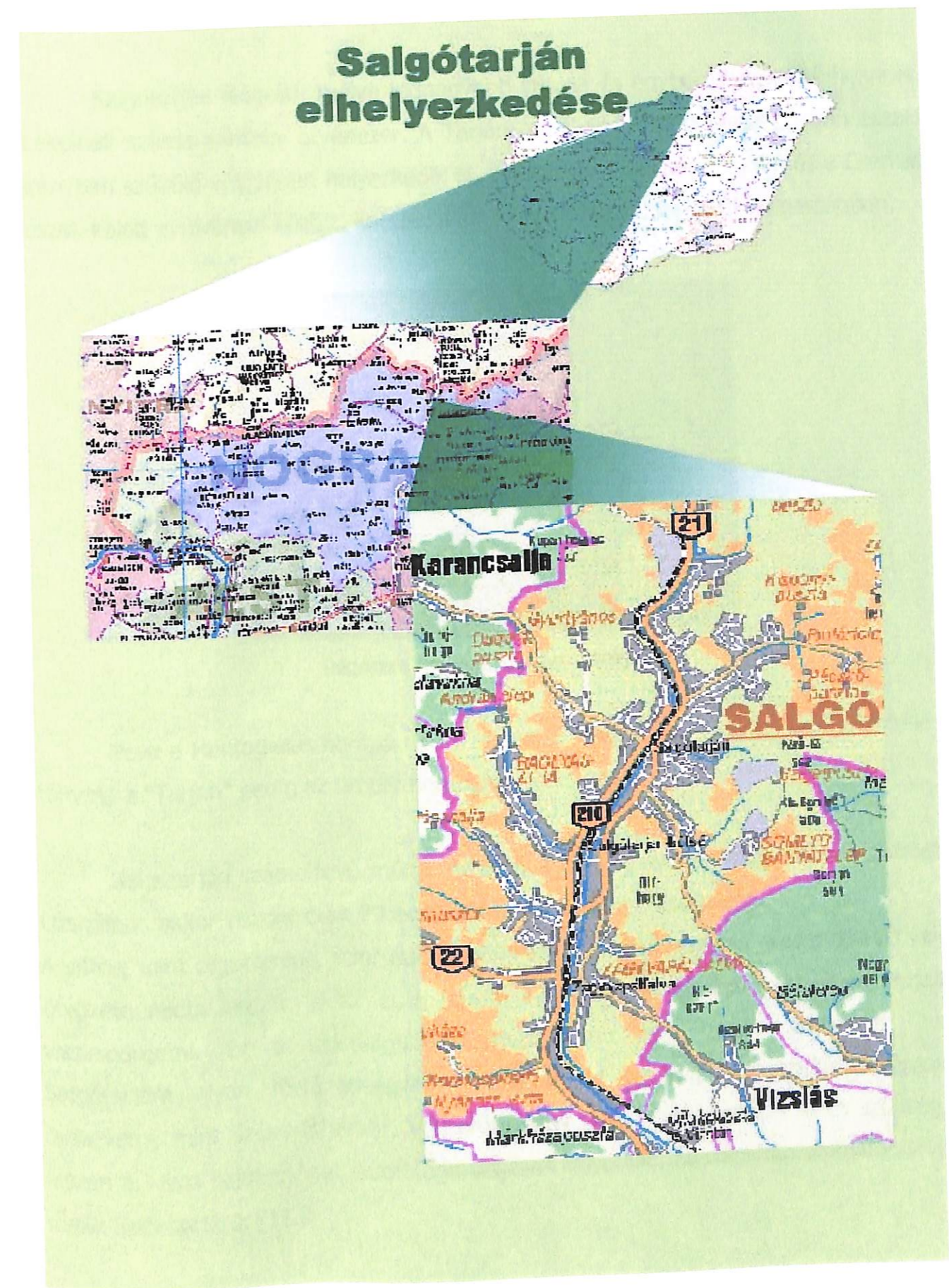
Mai fejlettségi szintje és bizonyos sajátosságokat hordozó gazdasági szerkezete, történelmileg hosszú időn keresztül alakult ki. Az elmúlt több mint egy évtizedben más régióktól jól megkülönböztethető radikális változásokon ment keresztül. Jobbára az örökölt, karakterisztikus gazdasági szerkezete, és az átalakulóban lévő piacgazdasági viszonyokra áttérő magyar gazdaság válságfolyamatainak következményei miatt Nógrád megye az országos átlagnál is nehezebb helyzetbe került, a krízis ismérvei is markánsabban jelentek meg, hatásai fájdalmasabban jelentkeztek és napjainkban is jelen vannak. [2]

Kormányzati támogatásokkal és a helyi erőforrások bevonásával, valamint az itt élők összefogása és áldozatos munkája nyomán a megye ismét megindult a válságból történő kilábalás útján

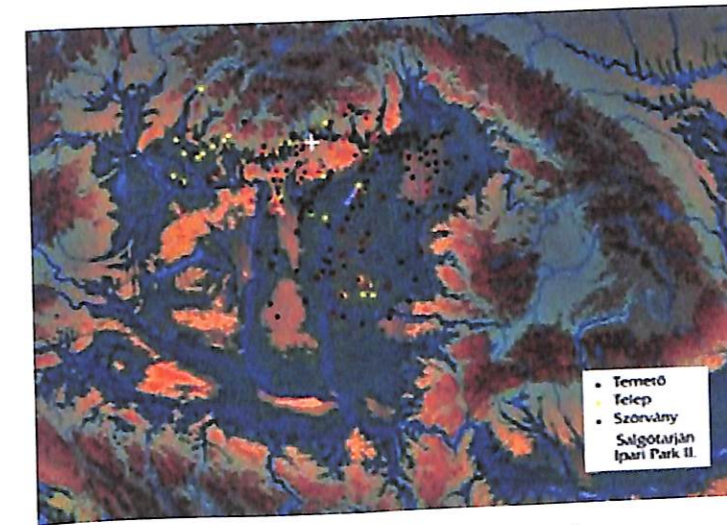
A megye természeti értékei: az erdők

A festői szépségű nógrádi táj változatosságához méltóan "Palóccország" hagyományrendszere, népi kultúrája, művészeti, építészeti, ipartörténeti értékei is igen gazdagok.

SALGÓTARJÁN VÁROS KIALAKULÁSA

Salgótarján Nógrád megye legnagyobb városa és egyben megyeszékhelye is. Lakóinak száma mintegy ötvenezer. A Tarján patak és a Salgó patak partján északi irányban szűkülő völgyében helyezkedik el, a Karancs - Medves hegység és a Cserhát észak-keleti nyúlványai között, kétszázötven méter tengerszintfeletti magasságban.

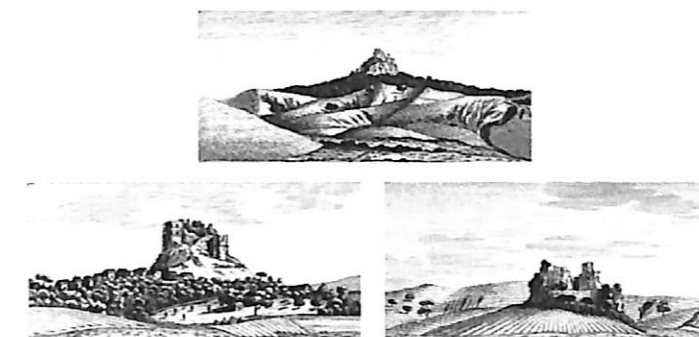

Régészeti lelőhelyek Magyarországon

Neve a Honfoglalás korába nyúlik vissza: a "salgó" régi magyar szó (jelentése: fényes) a "Tarján" pedig az ötödik honfoglaló törzs neve.

Salgótarján számottevő múltja mintegy 150 évre nyúlik vissza. Ha mint várost vizsgáljuk, akkor viszont csak 70 esztendő távlatáig lehet visszanézni. A város, mint organizmus, mint épített környezet, mint normák és eredendő igények ötvözete mióta létezik, akkor csak három évtizedig kell az idő naplójának lapjait visszaporgetni. Ez a számolgatás természetesen csak akkor szükséges, ha Salgótarjánt olyan történetiségében kialakult és fejlődött városokkal kívánjuk összevetni, mint Székesfehérvár, Veszprém vagy Győr. Erre azonban nincs szükség, hiszen a város sajátosságai, adottságai teljesen egyedivé, önmagában vizsgálандóvá teszik Salgótarjánt. [13.]

Ha a Salgói Vár vagy a Karancs, esetleg a Pécskő csúcsáról körülnézünk, azonnal egyértelművé válik - az eredendő szépségen túl - milyen változatos táji környezet alakult ki, milyen földrajzi adottságok határozták meg a település hajdani létrejöttét. Ami azonnal feltűnik: a sok hegy, a változatos térszíni formák, a hegyek és fennsíkok váltakozása. Ez utóbbiak közül legnagyobb a Medves fennsík, amely északról és keletről határolja a várost. [13.]

Nógrád megyei várak

Rendkívül hiányosak az ismeretek a középkori faluról.

Valójában a szórványos birtoklástörténeti adatokon kívül semmi mással nem rendelkezik a település, legfeljebb a magyar történettudomány által feltárt általános helyzetkép idézhető fel. Minden bizonnyal semmi olyan más dolog nem volt itt, amely egy átlagos jobbágylutól eltérő képet, életmódot alakított volna ki.

A 17. század közepétől kezdődően gyarapodik a számuk. 1647-ben malom és kovácműhely volt a faluban, de a falu létszámáról nem áll rendelkezésre adat. Csaknem három évtized után, 1674-ben készült az első fennmaradt Canonica Visitató, amelyből kiderül, hogy Salgótarjának 247 lakosa volt.

A falu közepén állt a nagy, tágas plébániatemplom. A templom, illetve annak elődje már a 13. század óta ezen a helyen állt, s mint ilyen, korokon átívelő közösség-szervező szimbólum is volt. A plébánia épületét jó állapotúnak írták le, amihez istálló, pince is tartozott és sövénykerítése volt.

A török háború utolsó szakasza, főleg az 1682 évi füleki ostrom ezt a kis lélekszámú falut sem kímélte, elhagyatottá vált a település. Egy évtized múltán kezdődött meg az újjáépítés és a benépesítés. A 18. század elején gróf Wolkra Ottó, majd a Szluha család lett a falu birtokosa. Tőlük vette meg 1748-ban Jankovich Miklós septemvir a salgói uradalmat (faluval együtt), s a Jankovich család lett csaknem egy évszázadig a település fejlődésének, életének a meghatározója. [13.]

Az újratelepítés után csak lassan nőtt a falu lélekszáma. 1755-ben is mindössze 268-an éltek itt. A falu lakosai jobbágyok és zsellérek voltak, és mellettük megjelent az ipari foglalkozási réteg képviselőiben a molnár, a kovács, majd a zsidó kereskedő is.

Ebben az időben írta le a településről a vármegye tudós jegyzője, Radványi Ferenc a "kenyeretlen Tarján" elnevezést, amely évszázadok alatt igencsak kedvelt minősítés lett.

A 18. század közepi Salgótarjánról, a faluról már több ismeretünk van. A jobbágyfalu még semmivel sem tűnik ki a környék települései közül. Sőt 808 lakosával az aránylag kisebbek, jelentéktelenebbek közé tartozott. Területének csaknem 95%-a a Jankovich család birtokában volt. A falu képe ekkorra alapjaiban a maig érvényes elhelyezkedési rendet mutatja.

A hosszú ipszilon alakú völgyben húzódtak meg a házak, helyenként teljesen feltelepülve a domboldalakra, illetve az oldalvölgyekre. Ekkor még gyakorlatilag két részre oszlott a település. Az egyik a Tarján patak völgyében húzódott meg a mai főutca (Rákóczi út) vonalán, a másik a mai nyugati városrészben a Meszes lábánál, a Karancsaljai út környékén. Kialakult a Pécskő út elődje is 20-30 lakóházzal. A Pécskő utcától az Arany János útig terjedő területen kezdett formálódni a fő utca képe.

Salgótarján mai története a múlt század közepén a barnaszén felfedezésével kezdődik, ekkor emelkedik ki a település a jelentéktelen jobbágyfalvak sorából. A barnaszénbányászat 1850 körül indult meg a leendő várostól mintegy 10 km-re lévő Inászó pusztán, így a szénbányászat és az erre épülő ipar központja szinte természetszerűen Salgótarján lett. Ez a város jelentette 1867-től 1871-ig a Budapestről az északi bányavárosok felé futó vasútvonal végállomását - a vasutat később Losoncig, illetve Rutkáig építették ki. [15.]

A város 1950-től a megye székhelye lett, ekkor indult meg a városépítés, melynek máig is tartó legjelentősebb szakasza az 1960-as évek elején kezdődött az elavult városközpont újjáépítésével.

A település kialakulásában, fejlődésében meghatározó szerepet töltött be a bányászat, majd ehhez kapcsolódóan az ipar megjelenése.

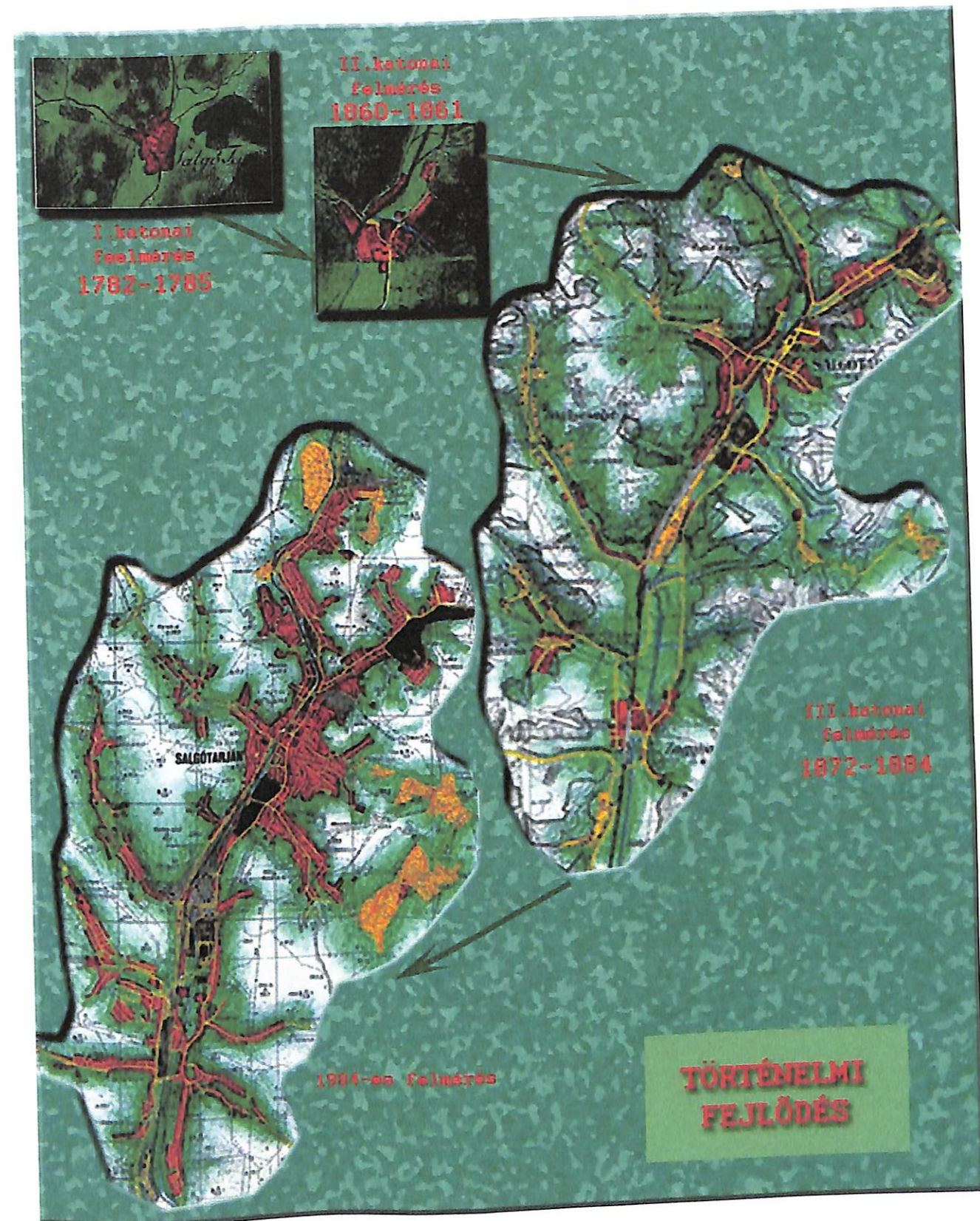
A hegyvidéki falucskát körülvevő bányák környezetében bányatelepek (József-tárna, Zagyvai-rakodó, Forgách-akna stb.) jöttek létre: bányakolóniák, kereskedelmi és vendéglátó egységekkel.

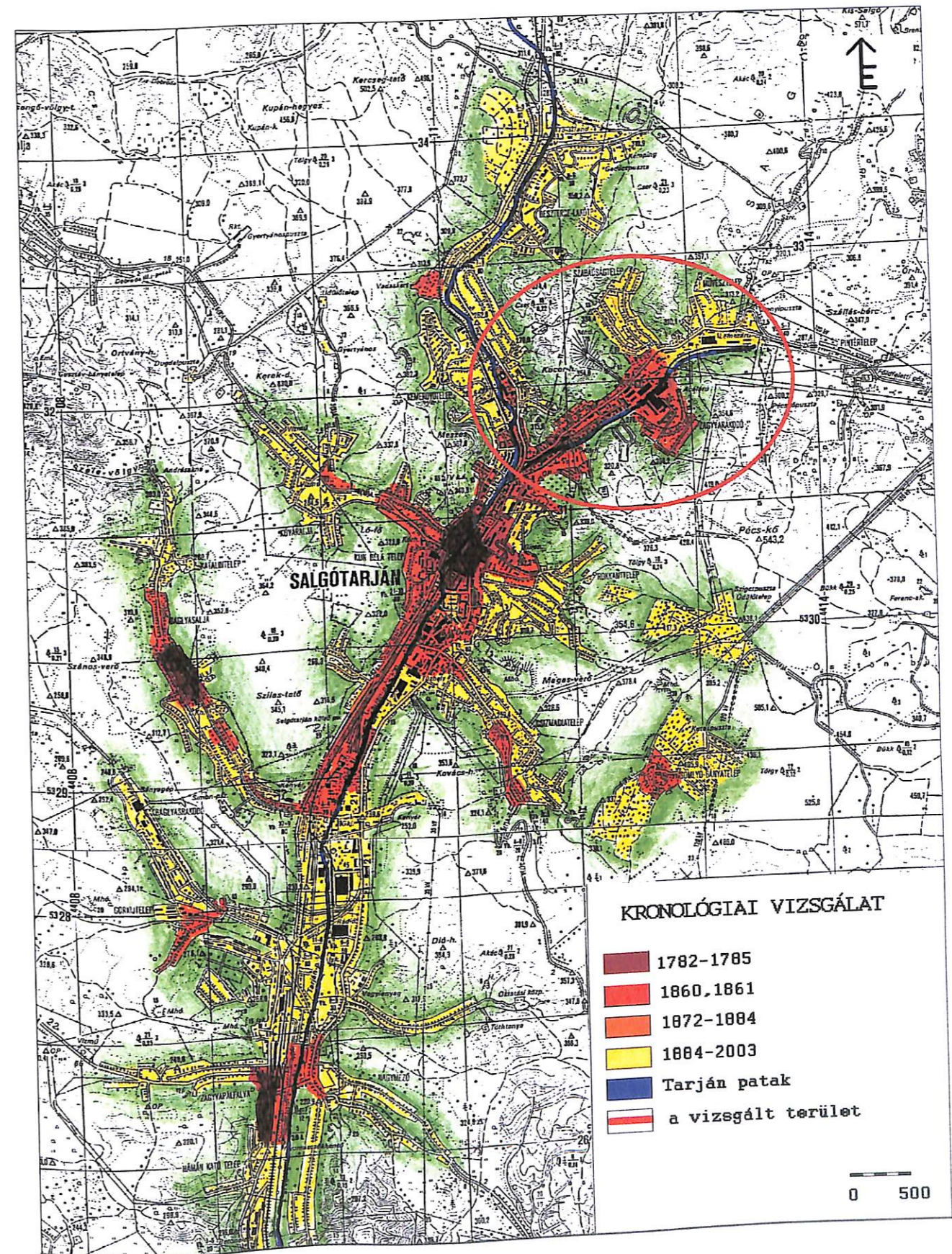
A bányatelepek létrejöttét követték az ipari egységek kialakulásával az ipartelepek megvalósulása.

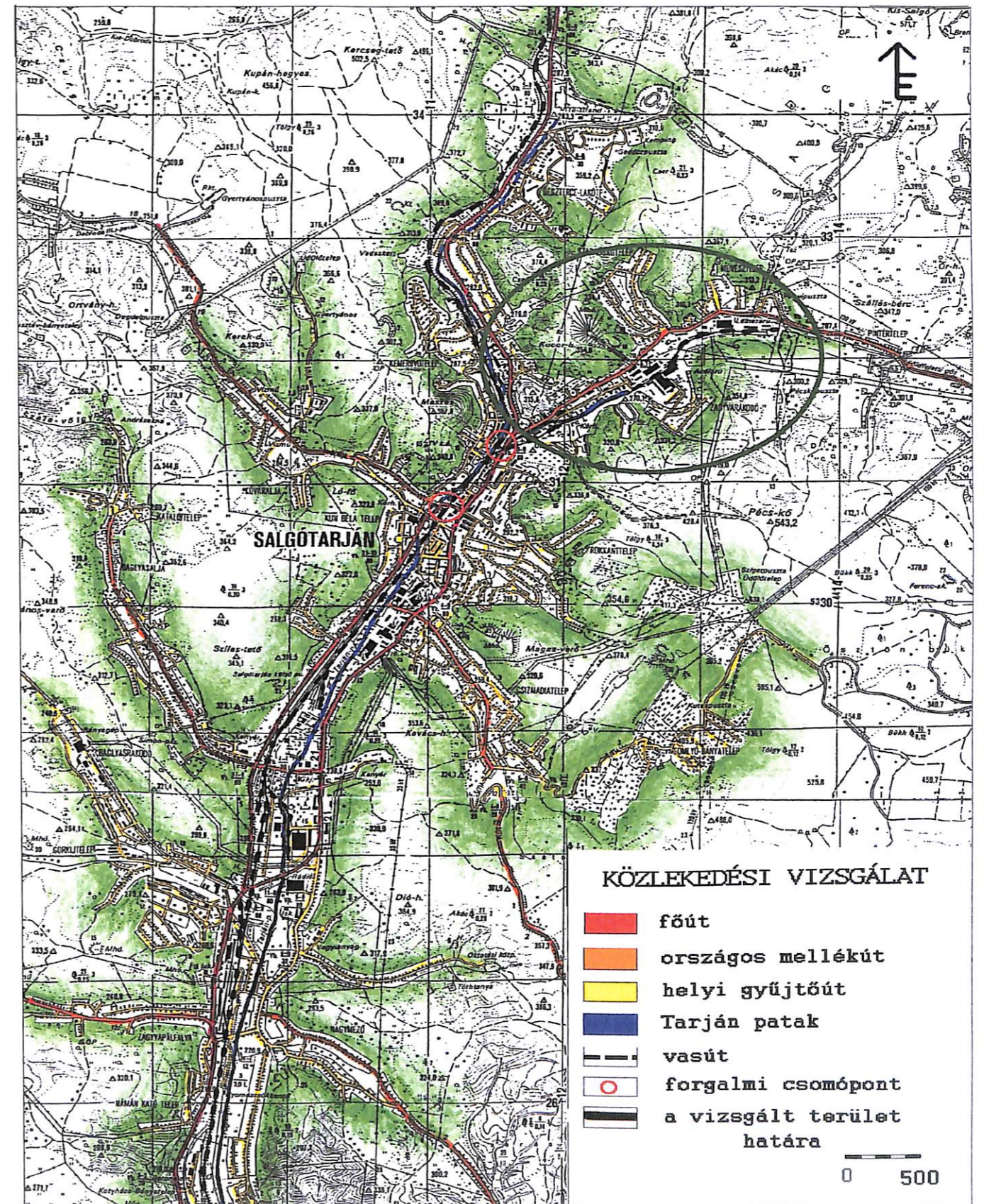
Salgótarján esetében ilyen egységek az Acélgári, a Bányagépgyári, az Üvegyári iparterületek köré épült lakó- és egyéb épületekből álló telepek. Ezek az ipari övezetek az ipartelep, lakótelep, a kiszolgáló egységeket, valamint túllépve a bányatelepeket, már oktatási, kulturális, sport és szabadidő eltöltésre alkalmas létesítményeket is tartalmaztak. Ugyanakkor önálló, az ipari egység irányításával működő „településmag”-ot alkottak. [16.]

Tipikus, ugyanakkor azon időszaknak legkiválóbban megfelelő és színvonalú „településmag”-nak számított az „acélgár és az acélgári telep”.

2.AZ ACÉLGYÁR LÉTREJÖTTE ÉS FEJLŐDÉSE

A SALGÓTARJÁNI VASFINOMÍTÓ TÁRSULAT

A társulat 1868-ban 1,2 millió Ft alaptőkével alakult. Gömöri nyersvasgyárosok létesítették vasúti sínek gyártására. A finomító felépítésének helyéül Salgótarjánt választották, főleg azért, hogy salgótarjáni barnaszénet használhassanak a vasfinomításhoz. A vállalat alaptőkéje elfogyott, mielőtt még a vasmű berendezésére sor került volna. Az Angol-Magyar Bank segítségével az alaptőkét 1,8 millió, majd röviddel utána 2 millió Ft-ra emelték.

A Salgótarjáni Vasfinomító Társulat

A gyárat 1871-ben helyezték üzembe, de a gyártási programját megváltoztatták, épület- és fazonvas gyártását kezdték el. Az első években a termelt vasárak minősége nem volt megfelelő, s a barnaszén felhasználás körül is nehézségek jelentkeztek, ugyanakkor drágán termeltek, amin csak újabb befektetéssel lehetett segíteni. A pénzügyi és műszaki nehézségek megoldása az 1876-1877-es üzletévben már megmutatkozott: 98 113 Ft tiszta nyeresége volt a vállalatnak. A Salgótarjáni Vasfinomító társulat alapítása után 10 évvel végül is nagy hasznot hozó vállalat lett.

Bányáiban és üzemeiben több mint 600 munkás dolgozott, akik többsége az Osztrák-Magyar Monarchia területéről, főleg szlovák lakta falukból és városokból származott. A kezdeti időszakban sok volt közöttük az olasz és belga szakmunkás, akik dolguk végeztével továbbvándoroltak.

A gyár ekkor már 860.000 q szenet és 140.000 q vasat termelt. Termelésének negyedét Ausztriába szállította.

1878-ban a Wiener Bankverein érdektségébe került, ugyanis a felszámolt Angol-Magyar Bank birtokában lévő részvényeket az osztrák bank vette át.

RIMAMURÁNY- SALGÓTARJÁNI VASMÚ RT. **(Továbbiakban: R.M.S.T.)**

A vállalat 1881-ben alakult a Rimamurányi Vasmű Egyesület és a Salgótarjáni Vasfinomító Társulat fúziójából. Elődvállalatai Gömri Vasművelő Társulatok voltak, amelyeket Murány, Rima és sajóvölgyi városi és birtokos nemesek több évszázaddal ezelőtt alapítottak.

A XIX. Század elején az ÉM-i vastermelők között területiális tömörülések indultak meg, s így jött létre a Murányi Unió (1808-ban), a Rimai Coalitio (1810-ben). 1845-ben megalapították a Gömri vasművelő egyesületet, s ezekből alakult meg a Rimamurányvölgyi Vasmű Egyesület. A Salgótarjáni Vasfinomító Társulatot 1868-ban a gömri nyersvasgyárosok létesítették.

Az 1800-as évek végén mindkét vállalat nagyarányú átalakítást, korszerűsítést vett tervbe, amihez azonban tőkére lett volna szükségük. A Wiener Bankverein hajlandó volt az összeget a rendelkezésükre bocsátani, de ennek feltételeként a két vasmű fúzióját kötötte ki.

Így jött létre az ország egyik legnagyobb iparvállalata. Az acélermelést Ózdon központosították, ahol új hatalmas, korszerű martinkemencéket építettek, a vasárak előállításának központja Salgótarján lett.

A túltermelési válság évében a Rimamurányvölgyi Vasmű megszerezte a Hernádvölgyi Magyar Vasipar Rt-t, az Unió Vas- és Bádogyár Rt-t és a gróf Andrássy-féle vasműveket. Később megvette a Prihradny-féle vasgyárakat, majd 1906-ban a Kaláni Vasműveket is.

1911-ben a gyár vezetősége a beruházási összeget jelentősen felemelte – 17 milliós új beruházással bővítette a termelést, majd a következő években 21,5 koronára emelték ismét.

Üzemeikben az első világháború előtt már 16 000 munkást alkalmazott és gépparkjának kapacitása 45.400 LE volt. A háború a vállalatot nagyon súlyosan érintette. A trianoni békeszerződés után rövid ideig megbénult a termelés, mert csehszlovák területre estek egy kivételével a vasércbányák, magnezit és mészkőbányák és az erdőbirtokok.

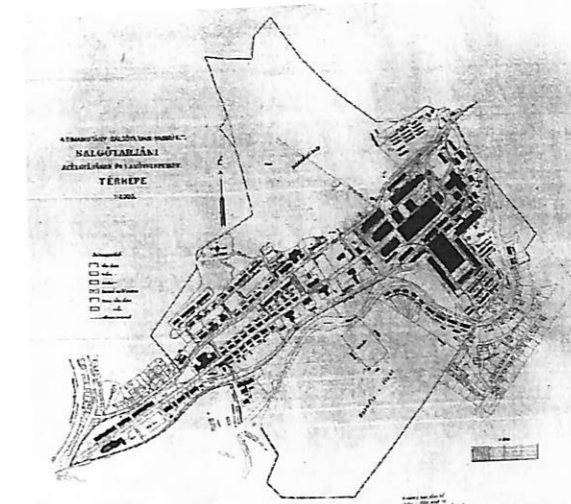
1923-ra a R.M.S.T. felszámolta az összes Csehszlovákiában maradt vállalatait, s értékesítette az ottani erdő és legelőbirtokainak egy részét. A befolyt jövedelem egy részét beruházásokra és rekonstrukcióra fordították, de új vállalatok alapításában is részt vettek.

Ebben az időben a R.M.S.T. megvásárolta a „Romeiser F. és fiai” vaskereskedő céget, amely a Szerbiába és Bulgáriába a vaskivitelt már évek óta irányította.

Az általános árviszonyok eltolódása a nemzetközi kereskedelemben és a valuták elértéktelenedése miatt a vállalat pénzügyi helyzete nem volt biztató. Az R.M.S.T. a beruházásokhoz jelentős hiteleket is vett fel, s ezek kamatai rendkívüli terhet jelentettek. Ezért további pénzügyi források feltárására volt szükség. Végül 1925 áprilisában a New York Trust Co. Banktól 3 millió dolláros jelzáloggal biztosított kölcsönt kapott.

1926-ban az R.M.S.T. a Nemzetközi Nyersacél Szövetség tagja lett.

A gazdasági világválság rendkívül nehéz helyzetet teremtett az üzemekben. A termelés minden üzemágra kiterjedően visszaesett. 1930-as években számos belföldi kartell tagja lett és 1932-ben csatlakozott a Nemzetközi Hengerhuzal egyezményhez.

A gyár területe 1931-ben

1935-ben megszerezte a Győri Vagon és Gépgyár Rt. részvénytöbbségét, így fontos pozíciót biztosított magának a vas- és gépgyártásban is. Az 1935 után kibontakozó háborús konjunktúra kedvező feltételeket teremtett a vas és fémiparban a termelés fokozására és modernizálására. 1936-ban megkezdték a nemesacélok gyártását, bővítették a hengerműveket és az energiaközpontokat.

A háború alatt a vállalat haditermelése kiterjedt a harckocsik gyártásához szükséges acéllemezekre, műszaki osztagok felszerelésére, rohamsisakokra és géppisztolyokra is.

A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt-nek állami kezelésbe vételéről 1946. dec. 22.-én határozott a minisztertanács.

AZ ACÉLÁRUGYÁR

A hároméves, majd az első ötéves terv során bebizonyosodott, hogy a versenyszerű termelés kedvező hatással van az üzemek termelésére.

Az Acélárugyár termelése az 1938-as évhez viszonyítva 1950-ben 186%-avolt, majd 1955-ben már 299,4%-a.

Az 1956-os forradalom következtében a termelés ehhez képest már csak 247,1%-a volt az 1938-as eredményeknek. A konszolidáció időszakában bizonyossá vált, hogy a termelés szinten tartásához és fokozásához jóval nagyobb befektetések szükségesek. A legnagyobb beruházás a hideghengermű fejlesztése volt, amely lehetővé tette 1965-ig a hidegen hengerelt szalagacél előállításának megháromszorozását.

A VI. ötéves tervben kijelentették, hogy a rekonstrukciós folyamat nem állhat meg, és az iparfejlesztés legfontosabb feladatául ezt tűzték ki.

A 70-es években már csökkent a dolgozók száma, de a fejlesztések nem álltak meg.

Ma a gyár a Silco Minőségi Acéltermékek Rt. tulajdonában van.

3.AZ ACÉLGYÁRI VÁROSRESZ

A VÁROS RÉSZ BEMUTATÁSA

Kezdetben itt is barlanglakásokban indult az élet. Az acélgvári kolónia a termelés kibontakozásával folyamatosan épült fel. A telep tengelye a Kolónia út (ma Acélgvári út) volt. Az út két oldalán épültek az első acélgvári munkás-, altiszti és tiszt házak.

Az Acélgvári úti tiszt lakás

Ezután a vele párhuzamos út mentén épült ki a telep másik része. Az első világháborúig 424 lakás épült, amely 1495 embernek adott otthont. Itt volt ezen kívül az igazgatói palota is. A tágasnak mondható művezető-, mesterlakások mellett a munkáslakások kizárólag egy szobából és konyhából álltak.

A falu zsúfoltságához képest a telep meglehetősen rendezettebbnek tűnik, de ez korántsem volt így, hiszen ha egy munkásnak 12 gyereke volt, akkor is csak egy szobát kapott. 1907-ben kezdte meg a működését a házépítési szövetkezet, amely az acélgvárral szembeni domboldalon, az un. Borbély-ligetben kezdte meg a házak építését. A Társulat a házak építéséhez kamatmentes kölcsönt adott, amit a munkásnak 10 év alatt kellett törlesztenie. Ennek hatására az első világháborúig 51 szövetkezeti lakás épült.[15.]

A gyári telepek az önellátásra voltak berendezkedve, s a kolónia rendje is a gyár rendjéhez igazodott.

Az Acélgári út

A házak építőanyaga már a századfordulón is nagy változatosságot mutat, nagytöbbségük már téglából, vagy kőből épült. Viszonylag sok a téglalapra épített vályogház, de nagyon sok még a vályog-sárház és a fából készített házak száma. A cseréppel, palával fedett épületek mellett jelentős a deszkával és zsindelemmel borított tető, sőt szalmával fedett ház is volt a településben. A városrész esetében is nagy fordulatot jelentett a villanyáram bevezetése.

Salgótarján ipari fejlődésében meghatározó szerepet játszott a közlekedés fejlesztése, ami a közúti megközelítés javítása mellett a vasúti pályaépítésre is kiterjedt.

A településüzemeltetési feladatokon belül is történtek előrelépések (járdaépítés) azonban a köztisztaság vonatkozásában elmarasztaló volt a helyzet a gyártelepek környékén is.

A közegészségügy területén városi szintű fejlesztések (kórházépítés) történtek. Az oktatásügy és művelődésügy területén meghatározó szerepet töltöttek be a községben működő gazdasági szervezetek, melyek az akkori törvény rendelkezéseinek megfelelően építették meg iskoláikat.

A Salgótarjáni Vasgyárban 1873-ban nyílt meg az első iskola, a gyár munkáslétszámának növekedésével az iskolaépítés lépést tartott. 1910-ben már 6 tanteremmel és 6 tanítóval működött. Az acélgári és a további bányatelepi iskolák nem csak Salgótarján, hanem Nógrád megye legjobban felszerelt iskolái közé tartoztak. Az első iparostanonc iskolát a község építtette, amit egy évre rá követett a Vasgyár Iparostanonc Iskolája. Az Acélgári Iskola megépítését óvoda építés követte.

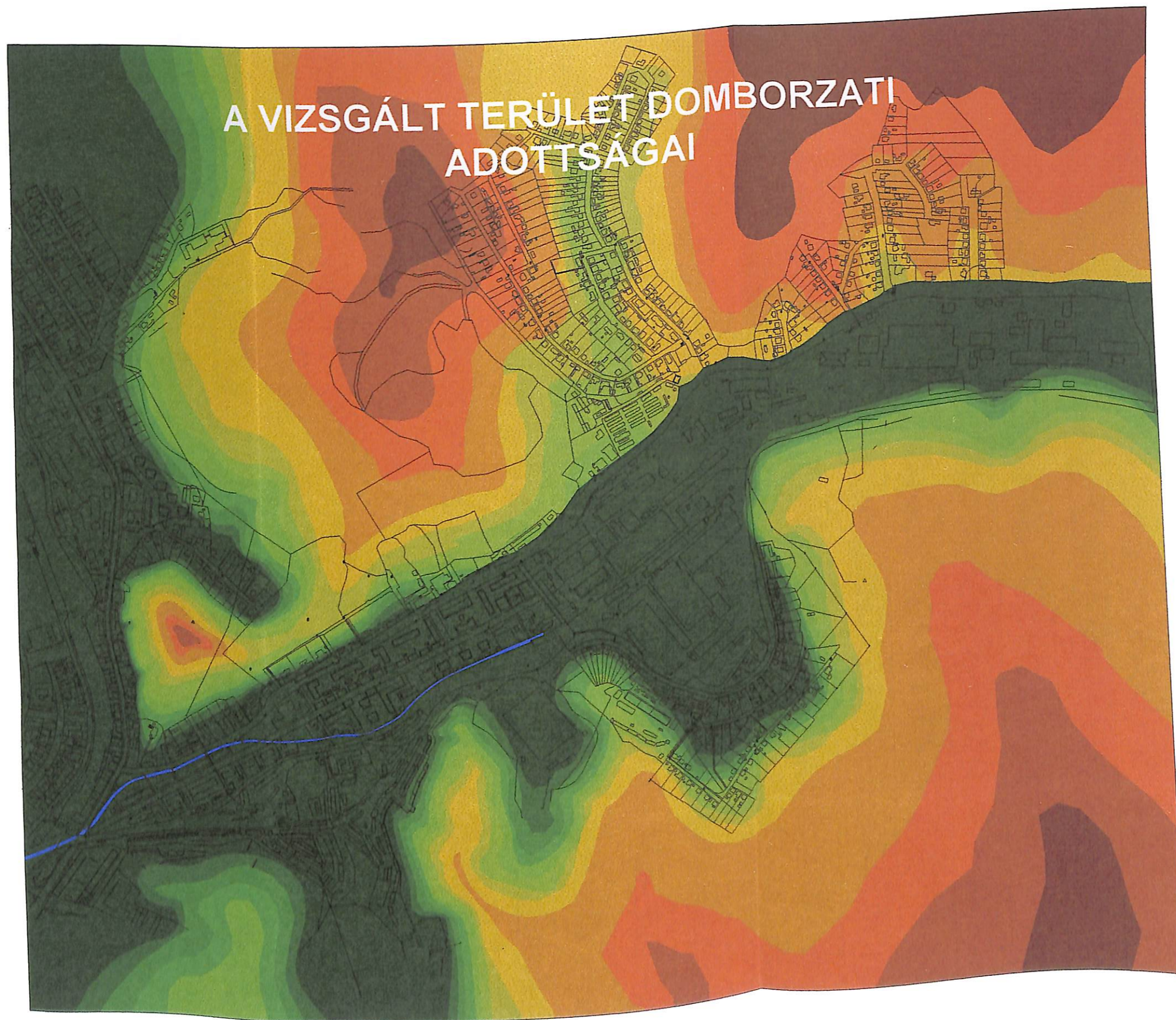
A reformkori hagyományoknak megfelelően korra jellemző egyesületek jöttek létre, melyek közül legrégebb múltra a Salgótarjáni Acélgári Olvasó Kör tekint vissza. Az olvasóegyletekhez hasonlóan egymás után jöttek létre a különböző egyletek, többek között az Acélgári Tiszti Casinó. Ezt követte a különböző kulturális események sokasága, gyári újságok, könyvtárak, sportklubok létrehozása, valamint az ezeknek a létesítményeknek helyet biztosító létesítmények megépítése (sportpálya, Dolinka)

Az acélgári lakótelep folyamatos bővülése illetve fejlődése, stagnálása összhangban volt a település mutatóival, ugyanakkor egyes tényezőket nagy mértékben befolyásolt az érintett időszak gazdasági-társadalmi helyzete. Összességében a felszabadulásig meghatározó szerepet játszottak a gazdasági életben kialakult pozitív vagy negatív tényezők. Jelentős előrelépés az 50-es éveket követően történt a város teljes egészének fejlődésével összhangban, ugyanakkor továbbra is meghatározó szerepet töltött be az Acélgári lakótelep fejlődését külön támogató ipari egység.

A város támogatását növelte gyári önálló kezdeményezéseként indult, a gyár munkásai részére biztosított önerős, illetve gyári lakásépítés támogatás. A lakótelepen működő intézmények (iskola, óvoda, művelődési ház, sportlétesítmény) követte a kor fejlődését és továbbra is megtartották vezető szerepüket a város többi intézményével szemben.

Ki kell emelni a Dolinka és a sportpálya szerepét. A szabadidőközpont és a sportlétesítmény eredetileg a lakótelepen élő munkások és vezetők szórakozási lehetőségeinek biztosítása céljából épült. Ezzel szemben színvonaluk túlszárnyalta az eredeti célt és a város egészségének igényét kielégítette. A Dolinka a városi rendezvények színterévé vált, betöltötte a „Salgótarjáni városliget” szerepét. A sportkomplexum olyan színvonalon épült és működött, hogy egyedül ez volt alkalmas NB I-es labdarúgó mérkőzések lebonyolítására.

4. VIZSGÁLATOK

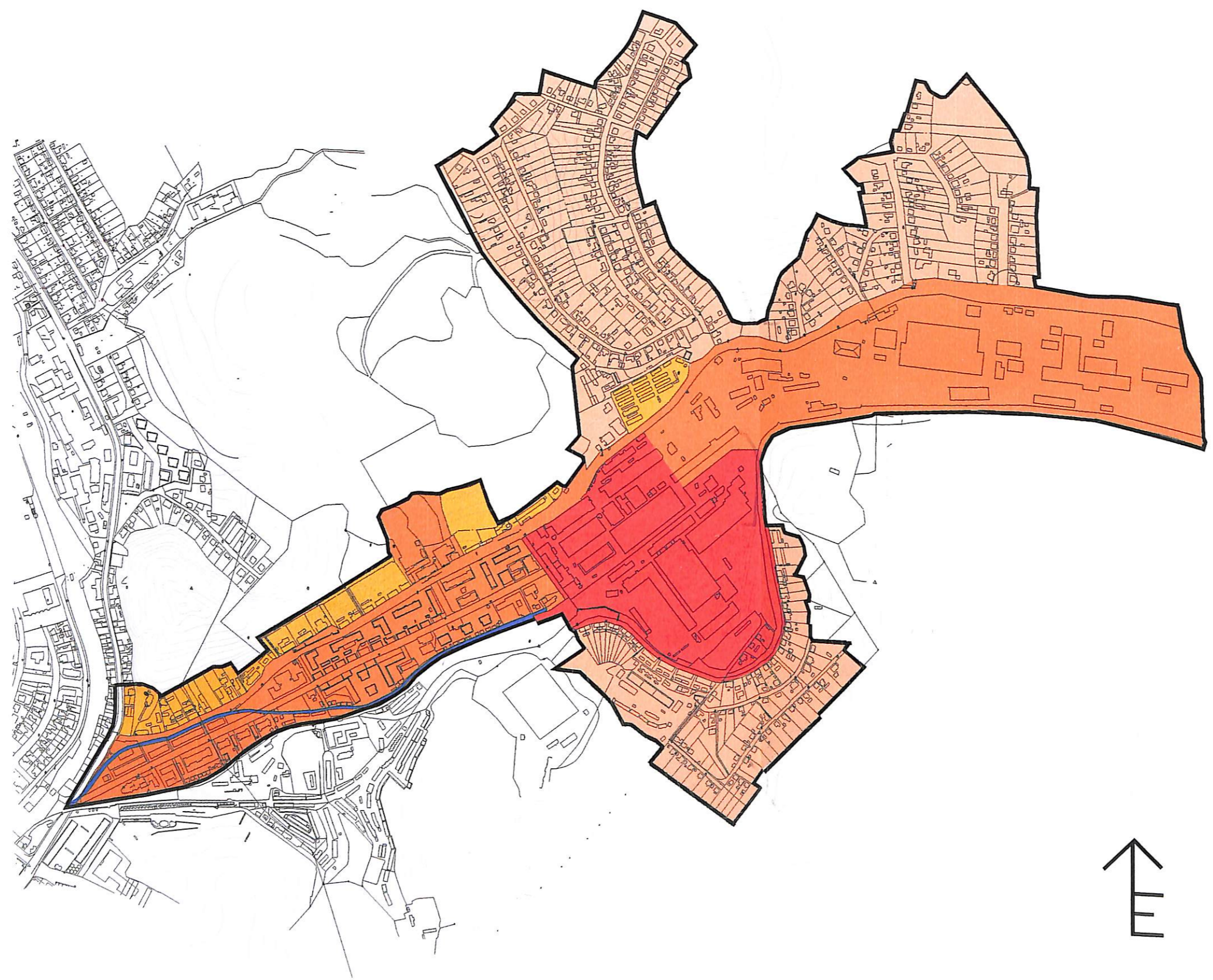
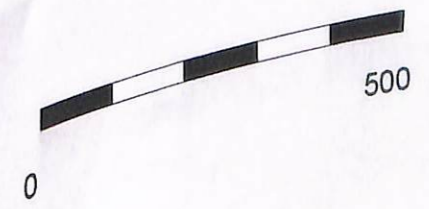

KRONOLÓGIAI VIZSGÁLAT

JELMAGYARÁZAT

- 1860-AS ÉVEK KÖZEPE
- 1870-1900
- 1900-1930
- 1940-1980
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA
- TARJÁN PATAK

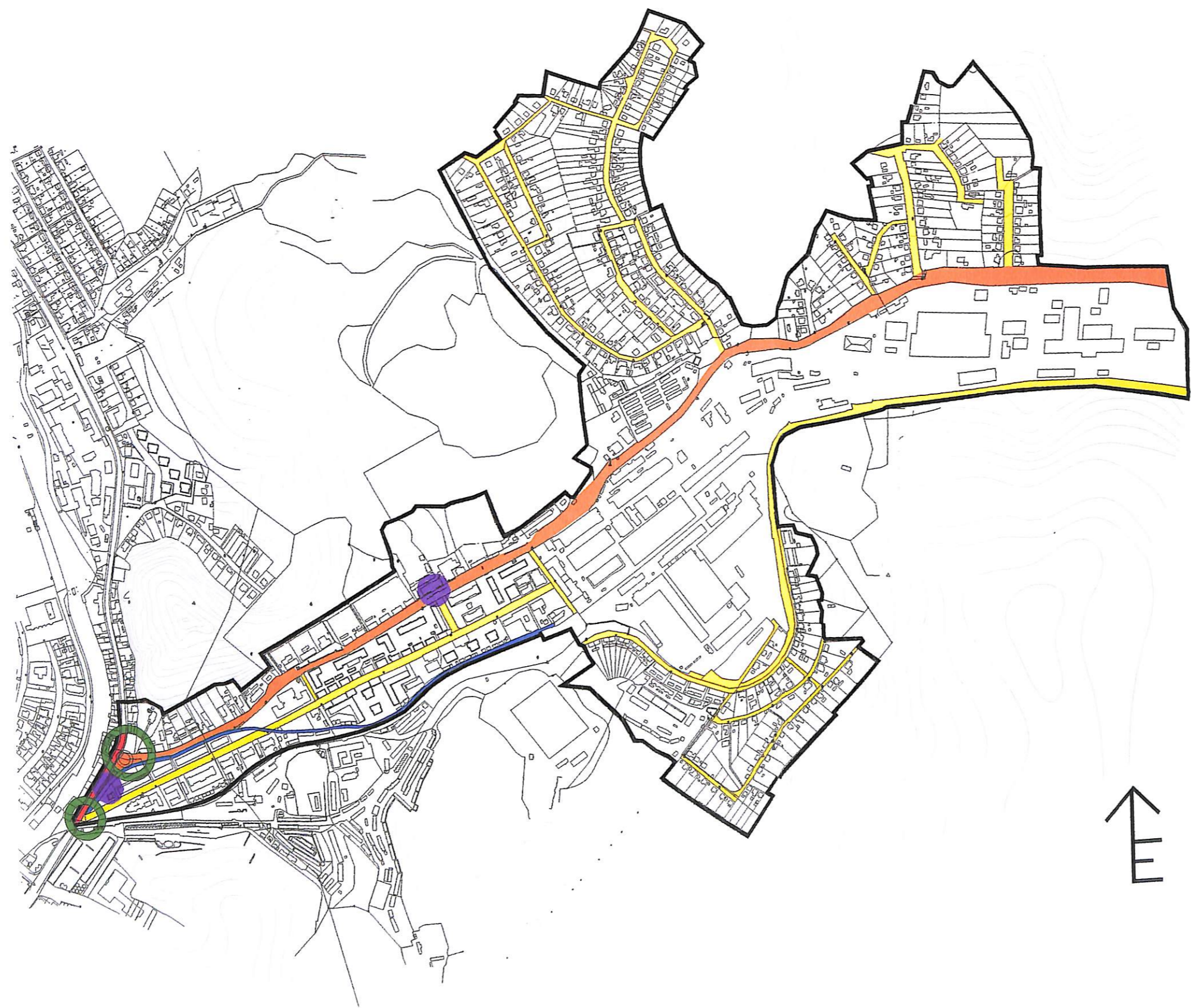

Stifter Katalin
NTE. III.

KÖZLEKEDÉS VIZSGÁLAT

JELMAGYARÁZAT

- II. RENDŰ FORGALMI ÚT
- GYŰJTŐÚT
- LAKÓÚT
- TARJÁN PATAK
- SZINTBENI FORGALMI CSOMÓPONT
- BUSZMEGÁLLÓ
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA

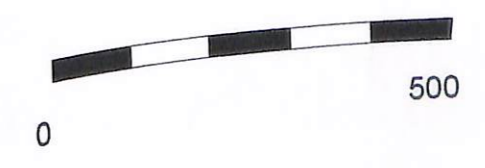

ZÖLD FELÜLET VIZSGÁLAT

JELMAGYARÁZAT

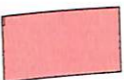

- HÁZI KERTEK
- KÖZTERÜLET
- INTÉZMÉNYI ZÖLD FELÜLET
- ÉRTÉKES FASOR
- TARJÁN PATAK
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA

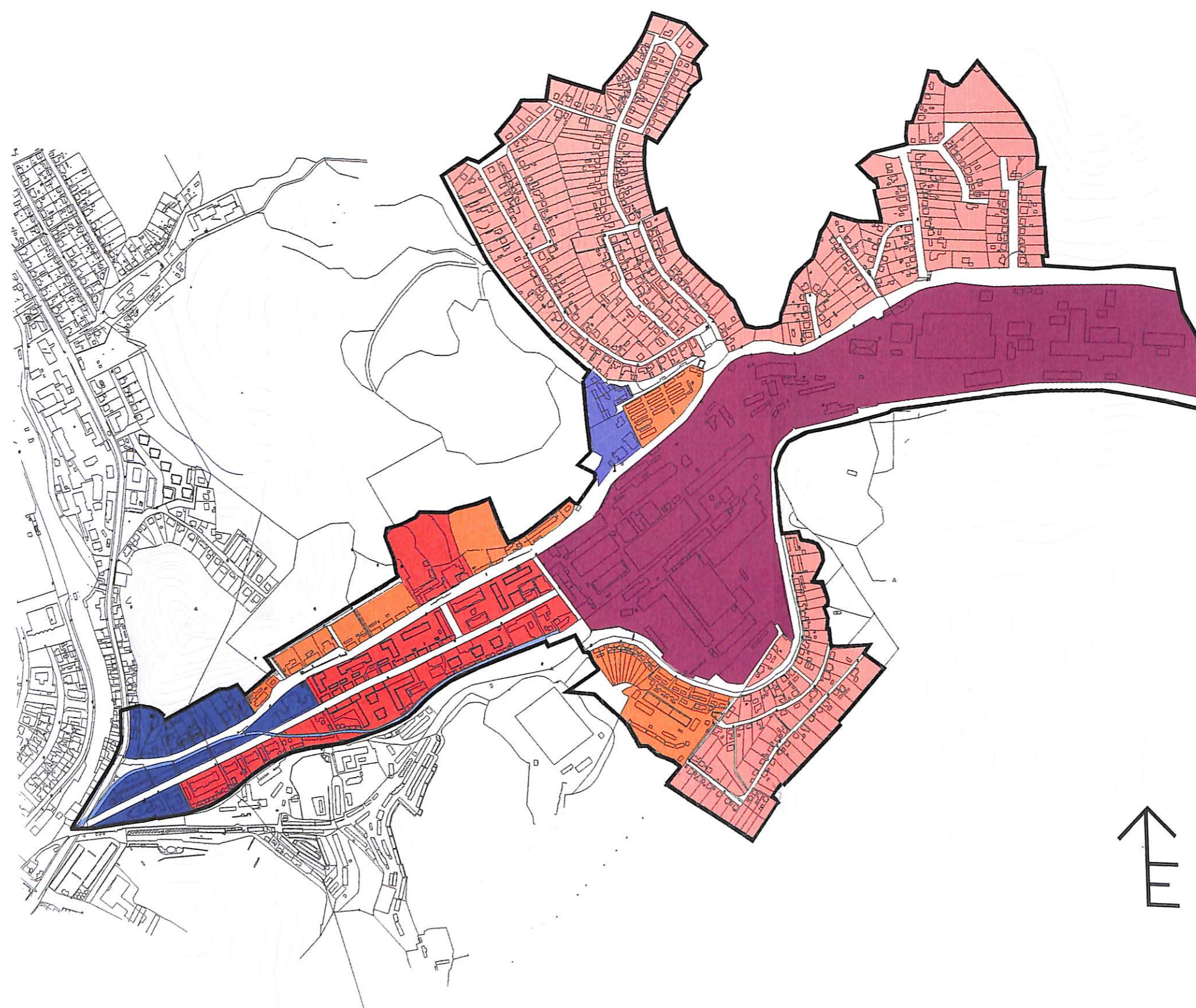

Stifter Katalin
NTE. III.

KARAKTER VIZSGÁLAT

Jelmagyarázat

- FALUSIAS LAKÓTERÜLET
- KERTVÁROSIS LAKÓTERÜLET
- KISVÁROSIS LAKÓTERÜLET
- TELEPÜLÉSKÖZPONT VEGYES TERÜLET
- IPARI TERÜLET
- KÜLÖNLEGES TERÜLET
- TARJÁN PATAK
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA

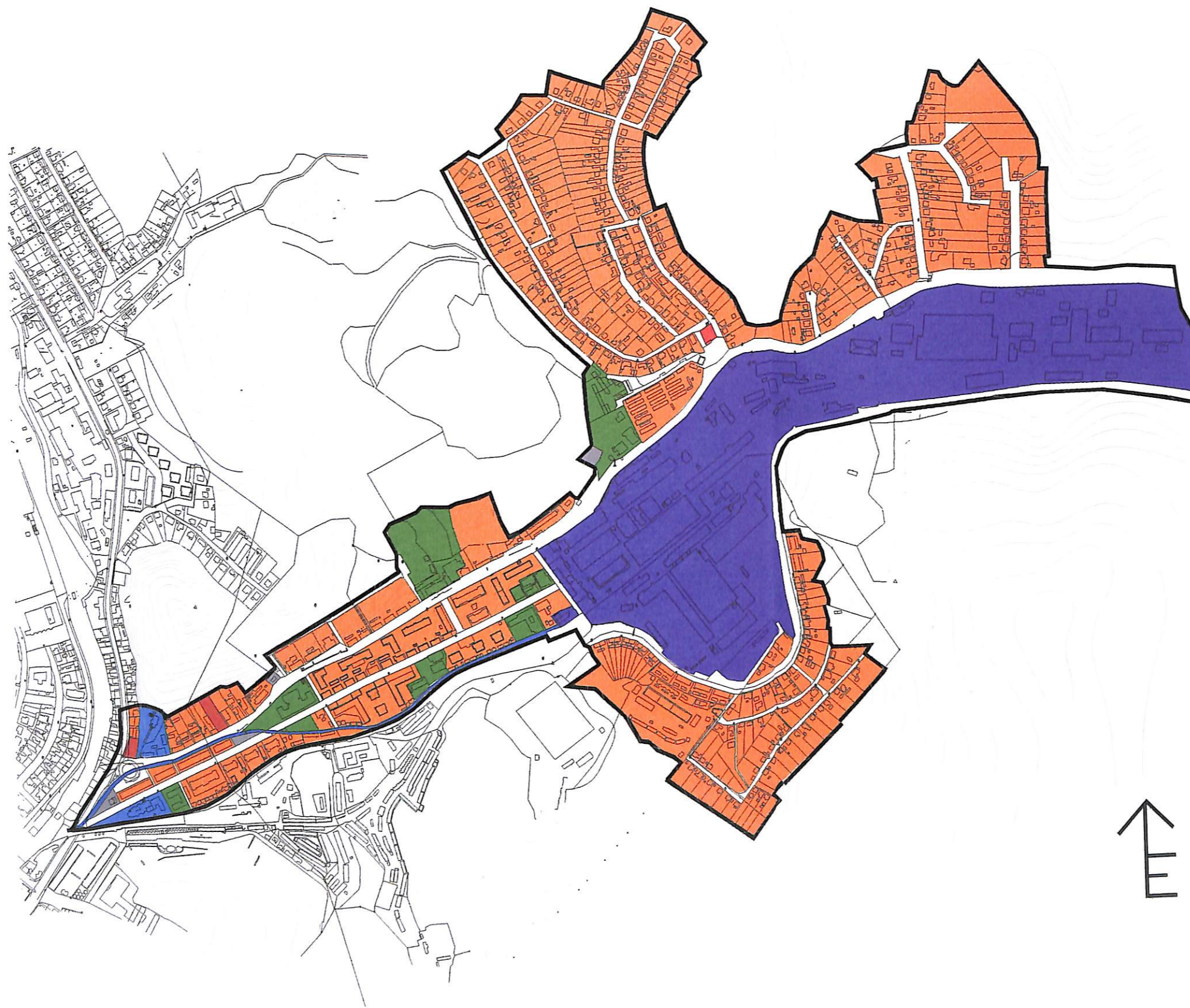

Stifter Katalin
NTE. III.

FUNKCIÓ VIZSGÁLAT

JELMAGYARÁZAT

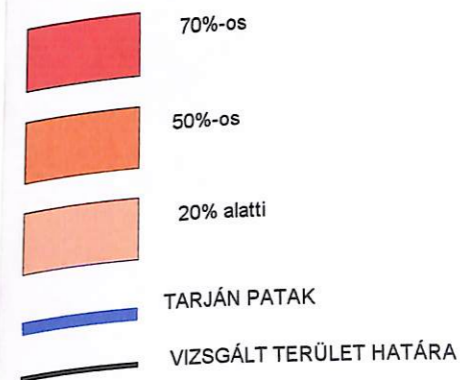
- LAKÓ FUNKCIÓ
- INTÉZMÉNYI FUNKCIÓ
- IPARI FUNKCIÓ
- KERESKEDELMI FUNKCIÓ
- EGYHÁZI FUNKCIÓ
- ÜRES TELEK
- KÜLÖNLEGES TERÜLET
- TARJÁN PATAK
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA

SZOCIOLÓGIAI VIZSGÁLAT

A roma lakosság aránya
a területen

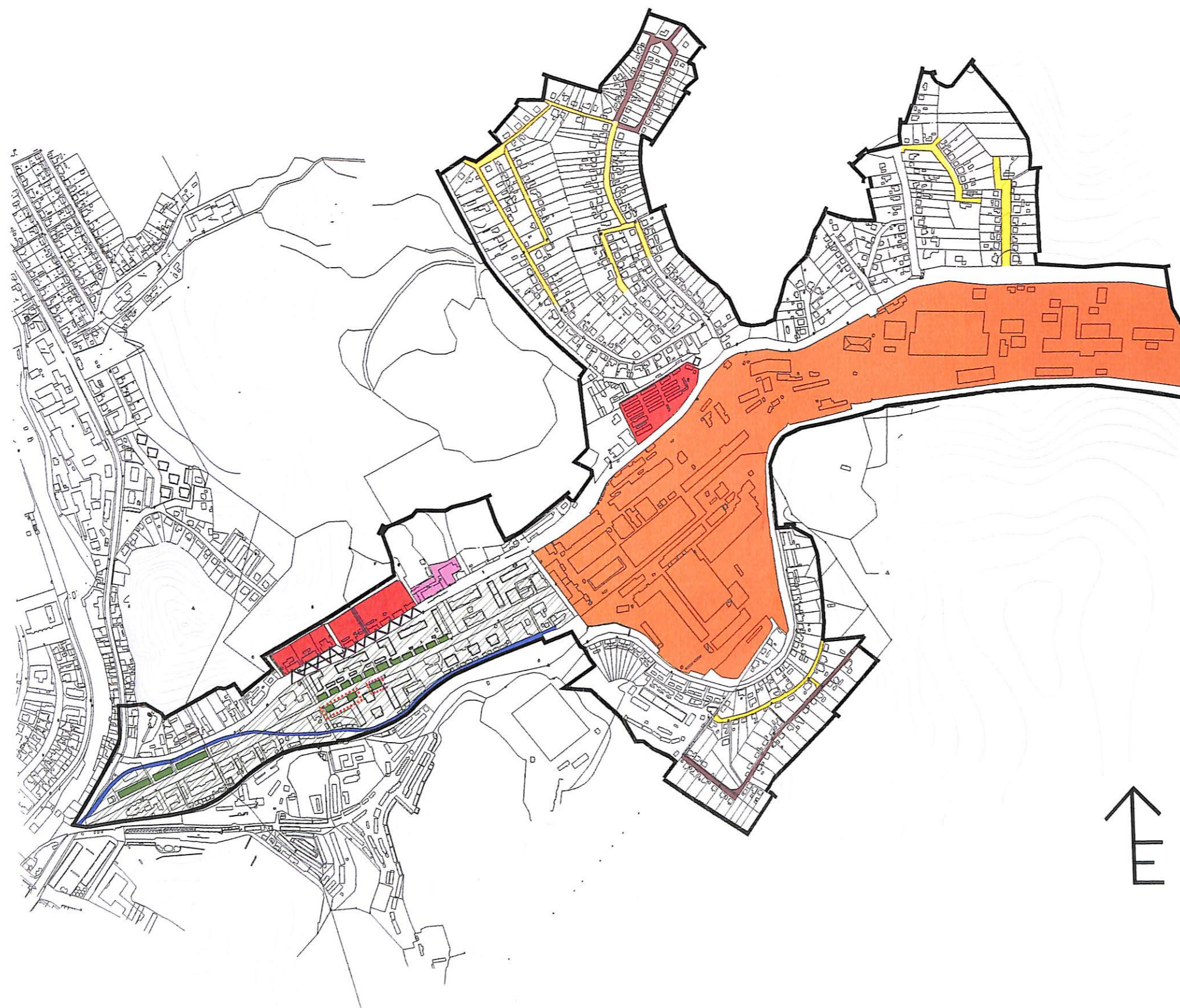
JELMAGYARÁZAT

PROBLÉMATERKÉP

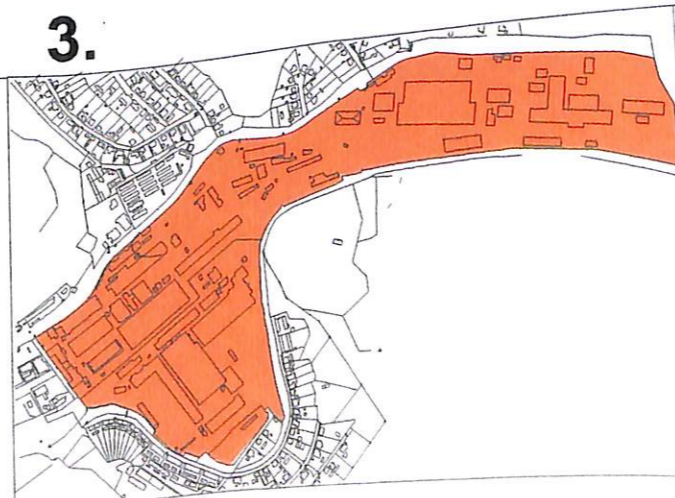
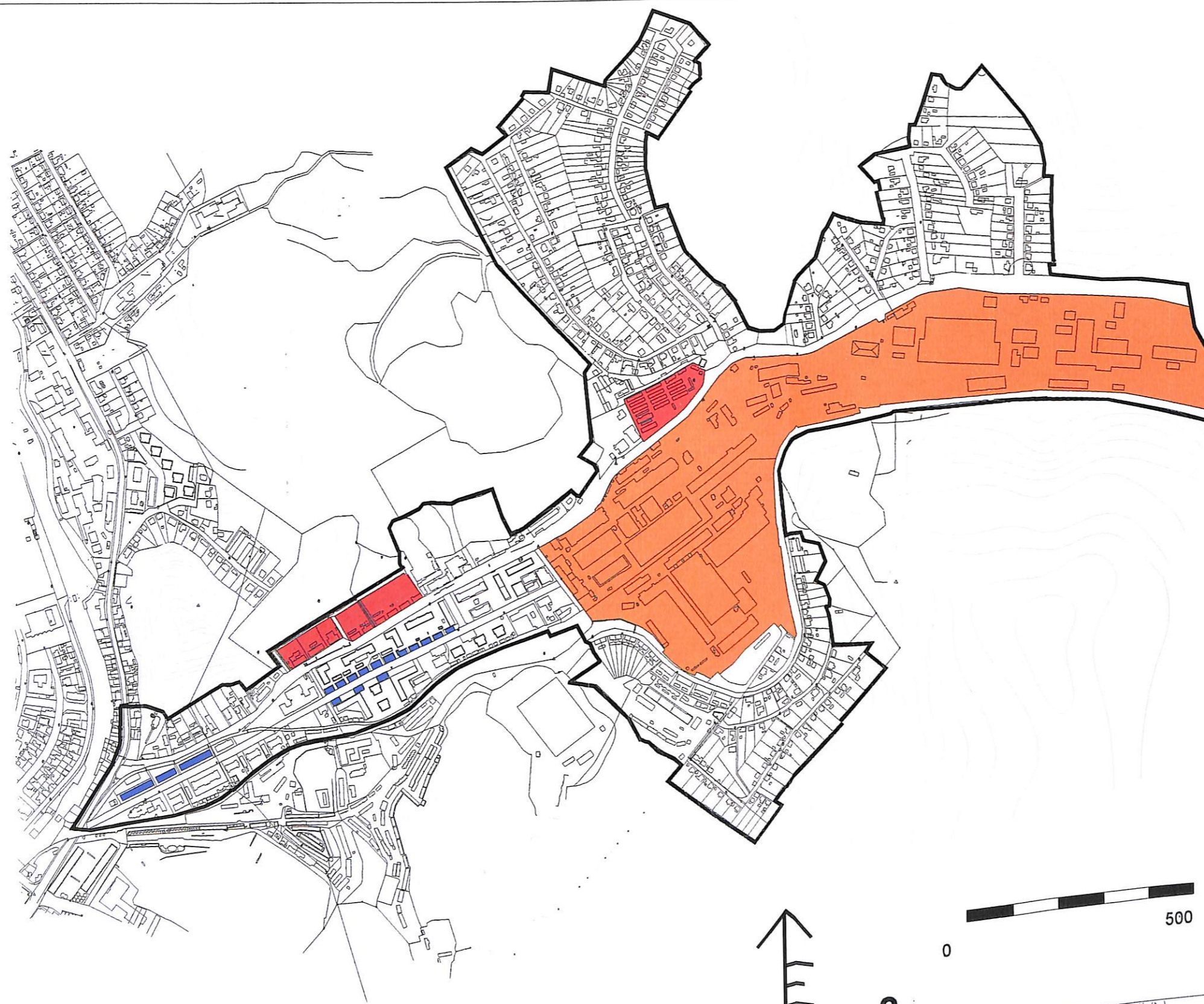
JELMAGYARÁZAT

- AVULT ÁLLAGÚ KOLÓNIA ÉPÜLETEK
  - KÖZEPES ÁLLAGÚ KOLÓNIA ÉPÜLETEK
  - KIHASZNÁLATLAN IPARTERÜLET,
AVULT ÉPÜLETEKKEL
  - GONDOZATLAN ZÖLDFELÜLET
  - A TISZTI KASZINÓ ÉPÜLETE
KIHASZNÁLATLAN
  - AZ UTAK MACSKAKÓ BURKOLATA
ELAVULT
  - BURKOLATLAN UTAK
  - AZ ÉPÜLETEK TÚL KÖZEL
HELYEZKEDNEK EL EGYMÁSHOZ
  - PROBLÉMÁS UTCAKÉP
  - TARJÁN PATAK
  - VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA
-
0 500

A VIZSGÁLANDÓ PROBLÉMÁK

- 1.2. AVULT ÉPÜLETEK
3. KIHASZNÁLATLAN
IPARTERÜLET
4. KÖZEPES ÁLLAGÚ XIX.SZ.-I
ÉPÜLETEK
5. KÖZEPES ÁLLAGÚ XX.SZ.-I
ÉPÜLETEK

5. PROGRAMOZÁS

5.1 A JELENLEGI HELYZET BEMUTATÁSA

A VÁROSRÉSZ JELENLEGI HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA

Az 1970-80-as évek nagymértékű lakásépítése lehetővé tette az itt élő munkásság lakáskörülményeinek javítását és átköltözését a város egyéb részén épített modern lakásokba. Az eltelt időszakban lezajlott városfejlesztési célok megvalósítása mellett (lakásépítés, infrastruktúra fejlesztés) az acélgári épületek időszerűvé és szükségszerűvé vált felújítása, komfortfokozatának emelése elmaradt.

Az Acélgári út elején lévő kolónia épületek

A kisebb javítások és hibaelhárítások mellett az értékes gyári kolóniák, középületek színvonala visszaesett és a század elei színvonalas épületek szükséglakásokká váltak.

A XIX.sz. végén épült gyári lakások egyike

Az új lakásba költöző gyári munkások helyére a város legszegényebb rétege került, munkanélküli szociális segélyből megélő lakosok vették birtokba az épületeket.

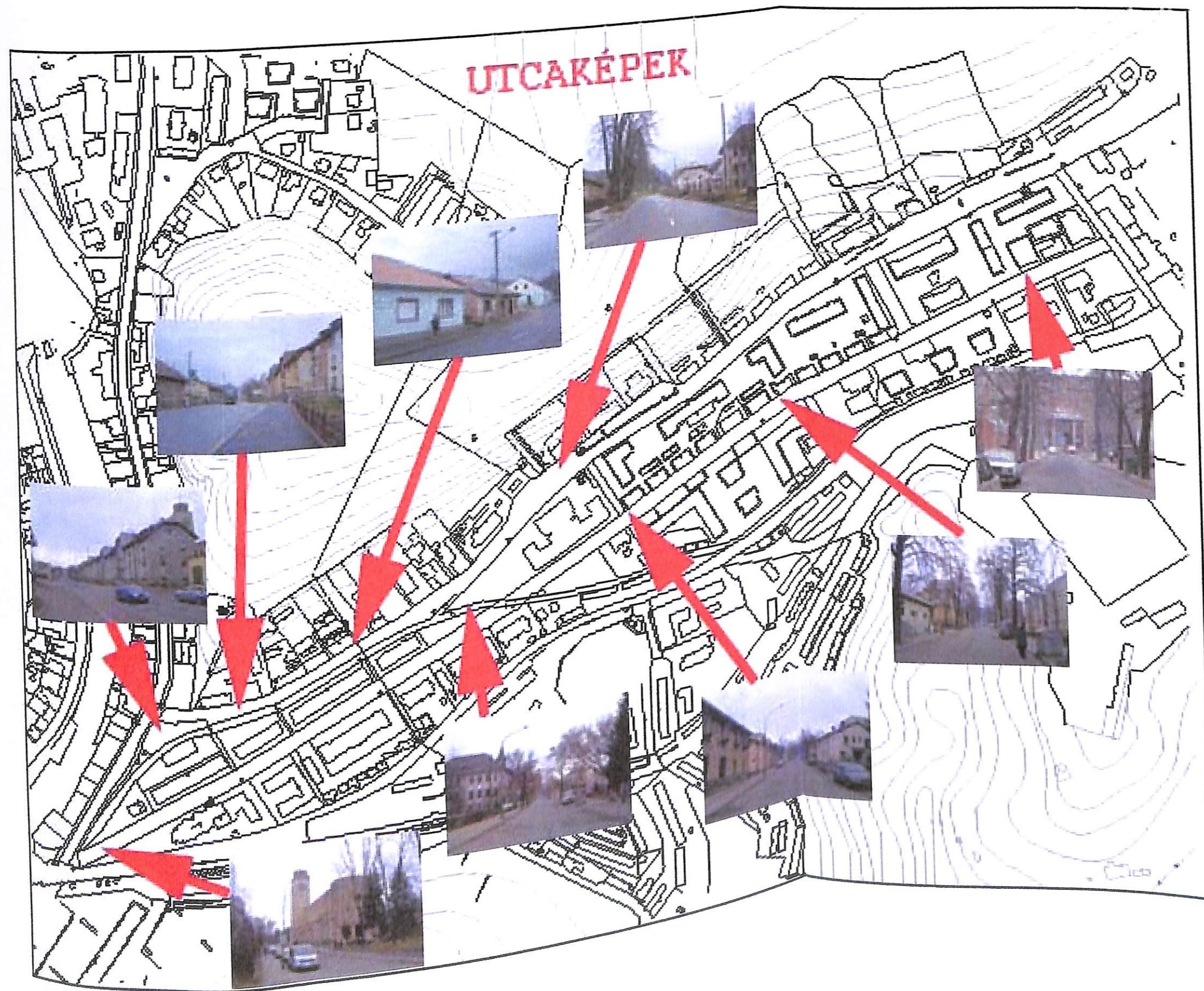

A Salgó úton lévő egyik avult épület udvara

A rendszerváltást követően sem történtek változások a kolóniákat illetően, további visszaesés tapasztalható.

Salgótarján Város Megyei Önkormányzata védetség alá helyezte az alábbi épületeket, azonban felújítása illetve hasznosítása érdekében teendő lépések elmaradtak. A gyár Művelődési Ház, sportkomplexum, Dolinka magánkézbe került. A település valamikori értékei között szereplő gyári létesítmények a város legelhanyagoltabb elemeivé váltak.

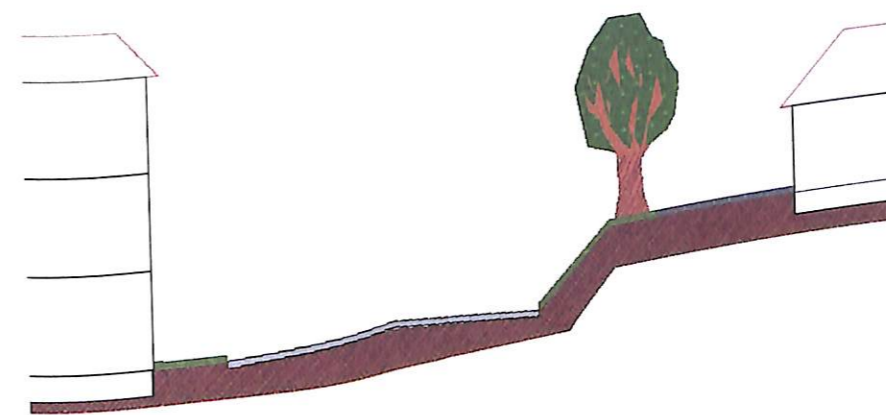
UTCAKÉPEK

UTCA KERESZTSZELVÉNYEK /Salgó út/

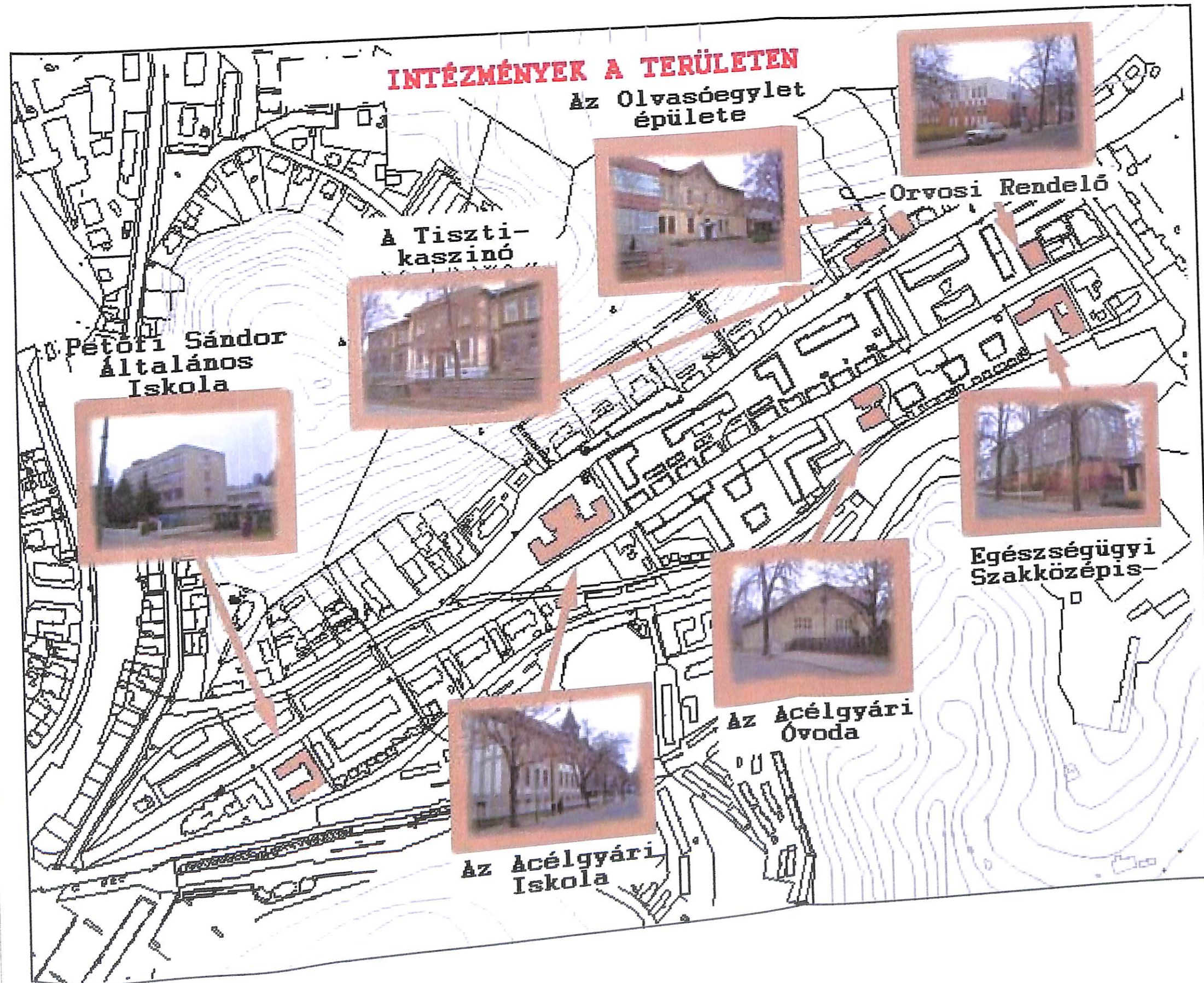

Keresztszelvény 1.

Keresztszelvény 2.

INTÉZMÉNYEK A TERÜLETEN

A LAKOSSÁG HELYZETE

AZ Acélgári kolóniák területe az egyik legelmaradottabb Salgótarjánban. A munkalehetőség kevés, az itt élők többsége munkanélküli.

Az Acélgárban is a régi több ezer fő helyett csak közel kilencszázan dolgoznak.

A terület nagy részén roma lakosok élnek. Mivel nincs munkahelyük, csak magukat tudják fenntartani, és az épületek helyreállításával, felújításával nem tudnak foglalkozni. Így az épületek folyamatosan avulnak. Sok helyen egy-egy lakásban 6-8 fő is él, akik közül talán egynek, kettőnek van állandó munkahelye. Legrosszabb a helyzet az Acélgári úton lévő XIX. századi kolóniaépületeknél és a vele párhuzamos Salgó úton.

Az Acélgári út elején a lakosság folyamatosan öregszik. Nagy részük még itt született, itt is nőtt fel, és amikor a régi gyári munkások beköltöztek a frissen felépített komfortosabb lakásokba, ők itt maradtak.

Problémát jelent még, hogy az intézmények nagy része avul, az önkormányzatnak nincs megfelelő anyagi háttere ahhoz, hogy folyamatosan karbantartsa és felújítsa az épületeket.

A fiatalok is költöznek el, hiszen nincs munkalehetőség, kikapcsolódási lehetőség a területen. Az üresen maradt lakásokba a környező kis település kisebbségi lakosai költöztek, illetve költöznek ma is be.

5.2 A JELENLEGI HELYZET ELEMZÉSE

A JELENLEGI HELYZET ELEMZÉSE
(SWOT ANALÍZIS)

1. ERŐSSÉGEK	2. GYENGESÉGEK
Földrajzi sajátosságok	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Városközpont közelsége. ◆ Önálló városrész. ◆ A város kapuja. ◆ Változatos domborzat 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Negatív kihatás a településszerkezetre, elsősorban az átmenő forgalom miatt.
Ipar és építőipar	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Munkahelyek létrehozására alkalmas területek ◆ A helyi beruházások kiemelkedően magas értéke. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Alulhasznosított iparterületek. ◆ Elhanyagolt lakó és középületek. ◆ Egyedi lakásépítés jellemző.
Kereskedelem	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Az alapellátás kiépítettsége. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Részben követi a lakossági szükségletet.
Idegenforgalom	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kultúrtörténeti kincs. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Adottságai részben kihasználtak. ◆ Célirányos, szervezett fejlesztés hiányzik.
Mezőgazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Nem jellemző. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆
Műszaki infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kiépített infrastruktúra. ◆ Meglévő épület és létesítményállomány. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Térszerkezeti és településszerkezeti konfliktusok: aránytalan beépítés, településközpontok hiánya, közintézmény létesítésére alkalmas terület hiánya. ◆ Aránytalan telekkialakítás. ◆ Közműkapacitás-hiány várható. ◆ Kerülő utak hiánya. ◆ A fejlődéssel járó forgalomművekedés. ◆ Keskeny belső útszakaszok. ◆ Hiányos a közlekedési feltételek. ◆ Parkolási problémák. ◆ Zöldfelületek lecsökkenése.
Környezeti állapot és környezetvédelem	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kultúrtörténeti, értékek. ◆ Értékes természeti területek. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Egyes – a fejlődéssel járó - környezeti kondíciók (táji környezet, növényzet, levegőtisztaság, zajvédelem) romlása.
Humán infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Kialakult és működő intézményi hálózat. ◆ Értékes szellemi infrastruktúra. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Közintézmény visszafejlesztése.
Pénzügyi és tőkeforrások	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Nem jellemző. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆

3. LEHETŐSÉGEK		4. GYENGESÉGEK	
Földrajzi és demográfiai sajátosságok			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ A település eredeti szerepkörének visszaállítása. ◆ Adottságok / lehetőségek optimális kihasználása. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Elengedhetetlen az átmenő utak balesetveszélyének felszámolása, kiépítése. 		
Ipar és építőipar			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ipari területek rekonstrukciója, újrahasznosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A megfelelő mértékű befektetések hiányában a műszaki, technikai, technológiai lemaradás fokozódása. ◆ Az éleződő piaci versenyhelyzetben a megújulás elmaradása esetén a gazdasági egységek háttérbe kerülése. 		
Kereskedelem			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ A kiskereskedelem, és a nagykereskedelem és a megyei logisztikai adottságok összehangoltabb fejlesztése. ◆ A célturizmus fokozódásával adódó előnyök kihasználása. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A multinacionális cégek által támasztott előnytelen versenyhelyzet. 		
Idegenforgalom			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Turisztikai értékeinek megfelelő fejlesztése meghatározó szerepének megteremtése. ◆ A térség természeti értékeivel való kapcsolat kialakítás: XIX. Századi iparterület (ipartelep, lakóövezet, intézmény ellátás, szabadidő eltöltés) bemutatása a XXI. Század emberének. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A szükséges rekonstrukciók, felújítások elmaradása esetén a turisztikai attrakciók vonzerejének csökkenése. 		
Élelmiszergazdaság			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Az adottságokhoz megfelelően igazodó, területileg is differenciált termelési szerkezet kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Nem megfelelő felkészülés miatt az Európai Unióhoz csatlakozás következtében az ágazat vállalkozói versenyhátrányba kerülnek. 		
Műszaki infrastruktúra			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Előrelátó, valamennyi ágazat összehangolásával történő céltudatos városfejlesztés, rekonstrukció. ◆ Közúti útvonalak korszerűsítése. ◆ Az elzárt és nehezen megközelíthető településrészek kommunikációs bekapcsolásának kiteljesedése. ◆ A illegális hulladék lerakóhely felszámolása zárt határidőn belül. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A kisebb lélekszámú települések infrastrukturális ellátottságának elmaradása, elsősorban a környezetvédelmi területen. 		
Környezeti állapot és környezetvédelem			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ A vízvezetés kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A településrész életviteléből fakadó környezetvédelmi problémák fokozódása. 		
Humán infrastruktúra			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Az esélyegyenlőség növekedése az oktatási feltételek területi és települési differenciáltságának csökkenése révén. ◆ A településfejlődéshez igazodó intézményfejlesztés. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Hátrányos helyzetű rétegek, kisebbségek leszakadása, amennyiben az elszegényedés nem áll meg, illetve a munkanélküliség nem csökken. 		
Pénzügyi és tőkeforrások			
<ul style="list-style-type: none"> ◆ A tőkebefektetések fokozódása a banki szolgáltatások és tőkeközzeti társaságok megerősödése révén. ◆ A helyi és állami források igénybe vétele. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ A jövedelmek kiáramlásának megakadályozása illetve a beáramlás fokozása. 		

C É L:

Salgótarján életében meghatározó szerepet betöltő városrész városképi, építészeti, idegenforgalmi, és kulturális központi szerepének megteremtése céltudatos, tervszerű fejlesztése az eredeti, emberi léptékű arculatának megőrzésével.

- EU-s követelmények szempontjából:

- = a település működéséhez szükséges valamennyi ágazat fejlesztése,
- = a gyakorlati élet kívánalmaihoz igazodó ellátási rendszer – intézményi, kereskedelmi stb.- kialakítása,
- = az idegenforgalom fejlesztése,
- = a térség fejlesztésében való közreműködés, központi szerepkör ellátásával
- = Eu-s követelményeknek megfelelő termelő szféra kialakítása.

- kormány oldalról:

- = hosszú távú, tudatos, piaci viszonyokra épülő és a közösség érdekeit szolgáló városfejlesztés alkalmazása,
- = az ökológiai-, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság egyensúlyának, és azok megfelelő arányainak biztosítása magyar oktatási színvonal megőrzése és javítása,
- = a gyakorlati élet kívánalmaihoz igazodó képzés-rendszer bevezetése,
- = az idegenforgalom fejlesztése,
- = a helyi lakosság megélhetésének javítása,
- = a vidék társadalmi szerkezetének megerősítése,

- gazdasági szempontból:

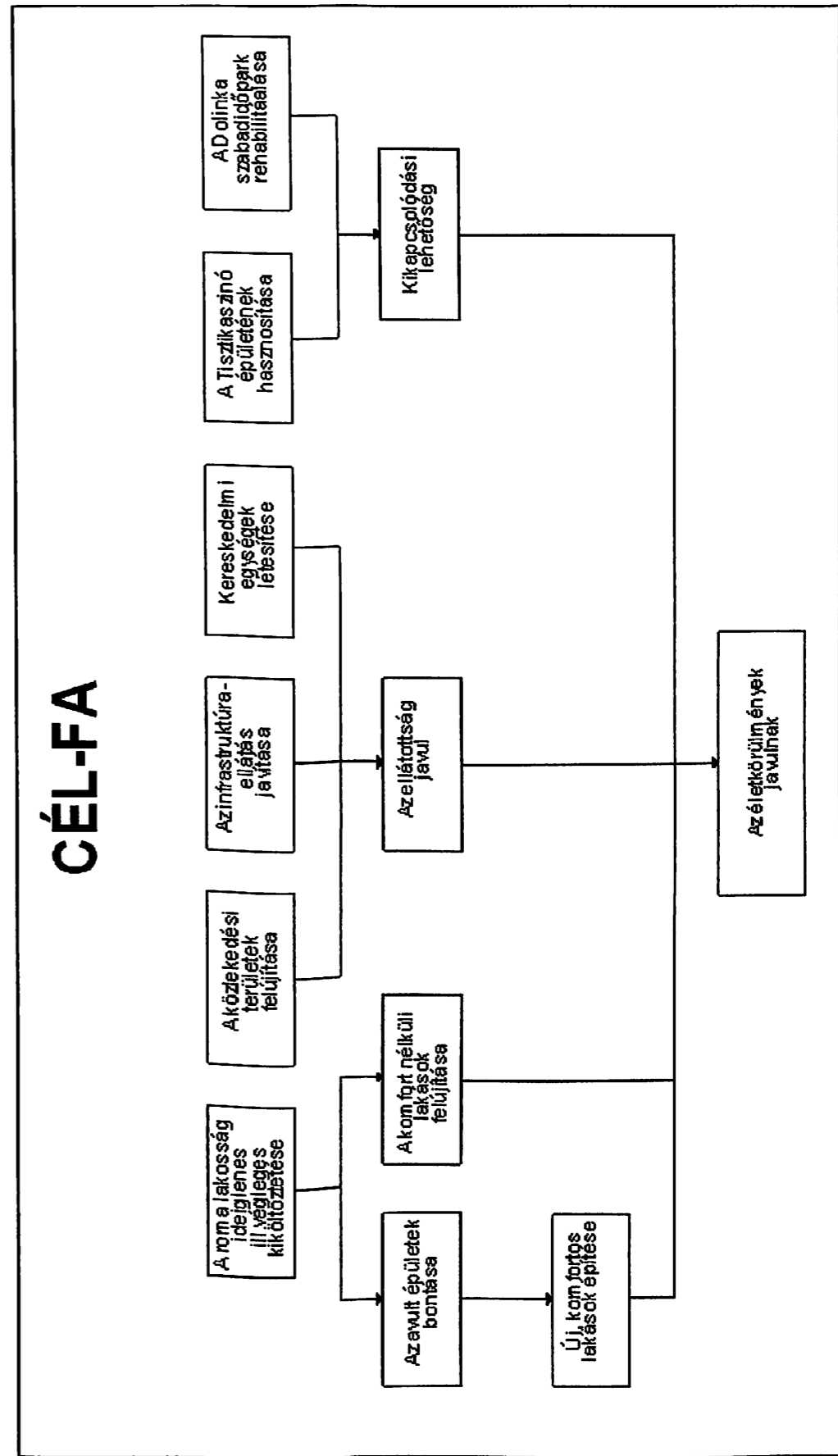
- = a térség / régió / országrész előrehaladásában való közreműködés, az érintett szervezetek együttműködésével,

- társadalmi igény:

- = az életkörülmények, környezet okozta problémák megoldásának segítése,
- = a helyi lakosság megélhetésének javítása, társadalmi szerkezetének megerősítése.

**5.3
PROBLÉMA-FA,
CÉL-FA**

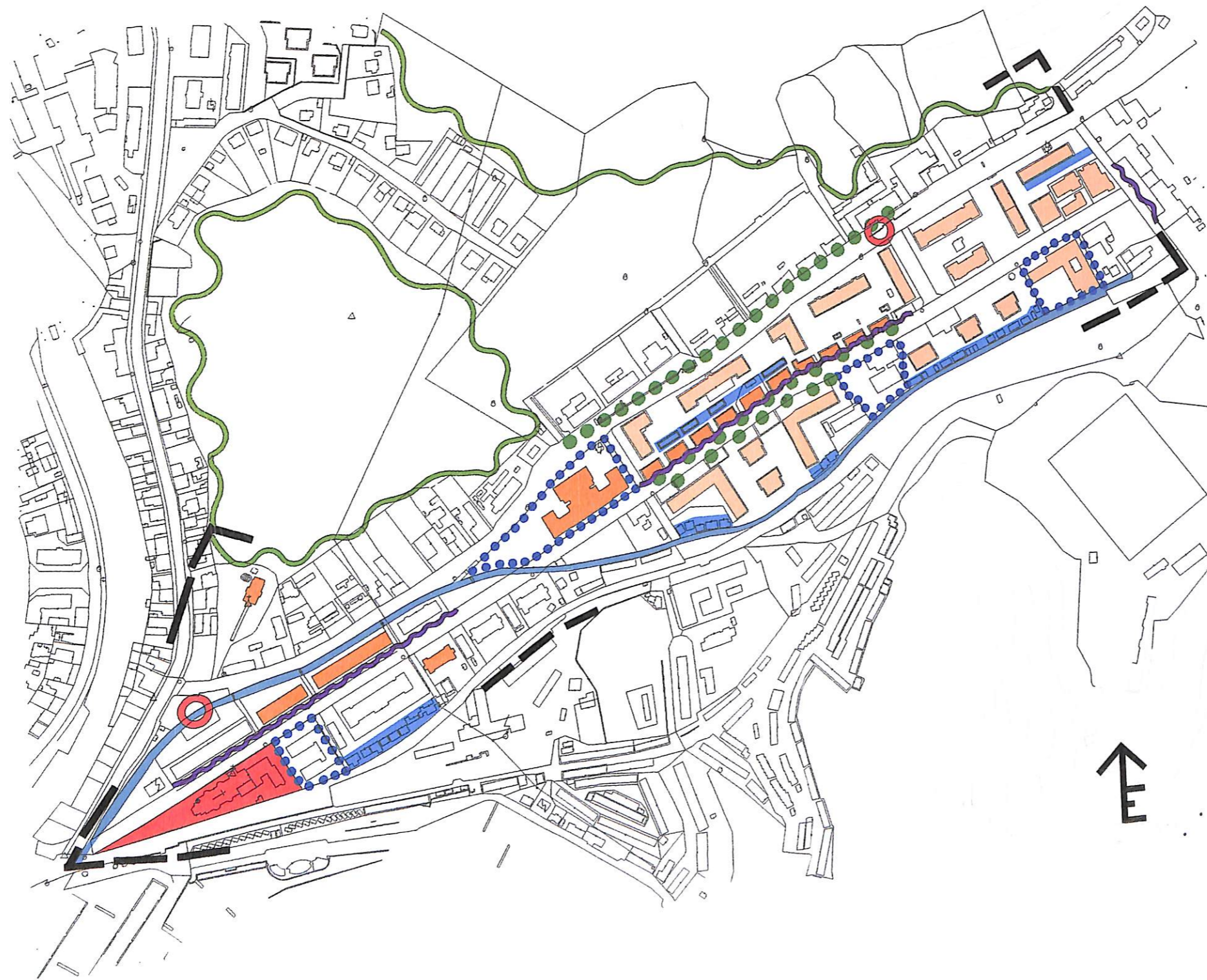
5.4 A TERÜLET ADOTTSÁGAI

KEDVEZŐ ADOTTSÁGOK

JELMAGYARÁZAT

- MŰEMLÉK
- HELYILEG VÉDETT ÉPÜLETEK
- JÓ ÁLLAGÚ ÉPÜLETEK
- KARAKTERES UTKAKÉP
- ÉRTÉKES FASOR
- ERDŐ
- PARKOLÁSI LEHETŐSÉG
- MEGFELELŐ INTÉZMÉNYI
ELLÁTOTTSÁG
- AUTÓBUSZ MEGÁLLÓ
- TARJÁN PATAK
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA

Stifter Katalin
NTE. III.

KEDVEZŐTLEN ADOTTSÁGOK

JELMAGYARÁZAT

- AVULT ÉPÜLETEGGYÜTTES ÉS ELHANYAGOLT TELEKTERÜLET
- AVULT KÖZMŰRENDSZER
- AVULT, UTCAKÉPET ZAVARÓ ÉPÜLET
- ZAVAROS UTCAKÉP
- KOMFORT NÉLKÜLI LAKÁSOK
- ELHANYAGOLT KÖZÖS HASZNÁLATÚ TELEK
- ALULHASZNOSÍTOTT INTÉZMÉNYTERÜLET
- BALESETVESZÉLYES JÁTSZÓTÉR
- ÜRES TELEK
- A FELHAGYOTT GYÁRI VASÚT NYOMVONALA
- ELŐREGEDŐ LAKOSSÁG
- ROMÁK LAKTA ÉPÜLETEK
- TARJÁN PATAK
- VIZSGÁLT TERÜLET HATÁRA

Stifter Katalin
NTE. III.

5.5 MEGOLDÁSI ALTERNATÍVA

MEGOLDÁSI ALTERNATÍVA

1. A Salgó út mentén az avult épületek bontása, illetve új lakások építése. A folyamat 220 főt érint. Az ő számukra kell megoldást találni.

Az első alternatíva szerint a város külső területén bérlakások építése és az érintett lakosok ide való kiköltöztetése, majd ezután új lakások építése a megoldás.

A másik alternatíva csak ideiglenes kiköltöztetésre alapoz, amelyet meg lehet oldani az önkormányzati tulajdonban lévő, de lakatlan épületek felhasználásával. Ezek többségében a környező kistelepüléseken található, így szorosabb önkormányzati együttműködésre van szükség.

2. Az Acélgyári út mentén található XIX. Századi kolóniaépületek felújítása. Mivel ezek az épületek állaga folyamatosan romlik, az érintett lakosok (180 fő) ideiglenes, kiköltöztetésre kell alapozni.

A FOLYAMAT ÜTEMEZÉSE

I. Ütem

A rendezési tervben ki kell jelölni olyan területeket, amelyek alkalmasak bérlakások építésére. / pl. a Vizslásra kivezető út mentén, illetve a pálfalvai részen /

A rendezési tervben kijelölt, bérlakásépítésre alkalmas terület beépítési tervének elkészítése.

Engedélyeztetés.

Pályázat benyújtása.

Támogatás elnyerését követően közbeszerzési eljárás lebonyolítása.

Kivitelezés.

Üzembe helyezés.

Érintett lakosság átköltöztetése a bérlakásokba.

Munkafolyamatok	Önkormányzat	Önkormányzat + Kisebbségi önkormányzat	Vállalkozás
Bérlakásépítésre alkalmas területek kijelölése			
A rendezési tervben kijelölt, bérlakásépítésre alkalmas terület beépítési tervének elkészítése.			
Egyeztetés a kisebbségi önkormányzattal			
Érintett lakosság tájékoztatása a rendezési terv megvalósításáról, és módjáról (fórum, kérdőív)			
Engedélyeztetés.			
Pályázat benyújtása.			
Támogatás elnyerését követően közbeszerzési eljárás lebonyolítása.			
Kivitelezés.			
Üzembe helyezés.			
Érintett lakosság átköltöztetése a bérlakásokba.			

II. ütem

Rekonstrukciós terv elkészítése (bontás, teljes felújítás stb.)

Beépítési terv elfogadása.

Telek tulajdonjog rendezése.

Kiviteli tervek elkészítése

Engedélyeztetés.

Pályázat benyújtása.

Támogatás elnyerését követően közbeszerzési eljárás lebonyolítása.

Kivitelezés.

Üzembe helyezés.

Munkafolyamatok	Önkormányzat	Kisebbségi Önkormányzat	Vállalkozás
Érintett lakosság tájékoztatása a rendezési terv megvalósításáról, és módjáról (fórum, kérdőív)			
Rekonstrukciós terv elkészítése			
Érintett lakosság tájékoztatása a rekonstrukciós terv megvalósításáról			
Beépítési Terv Elfogadása			
Telek tulajdonjogi rendezése			
Engedélyeztetés			
Pályázat benyújtása			
Közbeszerzési Eljárás			
Kivitelezés			
Üzembe helyezés			

LOGIKAI KERETTÁBLA

Megnevezés	Támogatási logika	Objektíven igazolható eredményességi mutatók
Átfogó célkitűzések	Mi az az átfogó célkitűzés, amelynek az eléréséhez a projekt hozzájárul?	Milyen főbb mutatószámokkal mérhető az elérendő célkitűzések teljesülése?
	A salgótarjáni Acélgyár. munkáskolóniáinak fejlesztéséhez Az életkörülmények javításához Az értékes épületek megőrzéséhez A közbiztonság javításához (kisebbség) Az infrastruktúra fejlesztéséhez	A kisebbség számának csökkenése A lakosság számának növekedése
A projekt célja	Milyen konkrét célkitűzései vannak a projektnek?	Milyen mennyiségi vagy minőségi mutatók jelzik, hogy a projekt konkrét célkitűzéseit sikerült-e elérni, illetve, hogy milyen mértékben?
	Épületállag javítás Közműfejlesztés Lakásépítés (korszerű) Parkolók építése	Demográfiai adatok Közvélemény kutatási eredmények a projektről
Várt eredmény	Milyen konkrét eredmények szükségesek ahhoz, hogy a konkrét célkitűzéseket elérjék? Melyek a projekt előrelátható hatásai és milyen konkrét haszna lesz a projektnek? Milyen javulást és változást fog a projekt eredményezni, illetve előidézni?	Melyek azok a mutatószámok, amelyekkel mérni lehet, hogy a projekt elérte-e a tervezett eredményeket, és hogy milyen mértékben?
	1. Az Önkormányzat hagyja jóvá a tervezetet 2. Az ott élő lakosság elfogadja a célkitűzéseket Hatásai: Az életkörülmények javulnak Új lakások épülnek Eredmény: Többen költöznek a területre A szociális problémák megoldódnak	A kisebbségi lakosok száma a területen 1/4-ed részére csökken
Tevékenységek	Mely fő tevékenységeket kell végrehajtani a várt eredmények eléréséhez és milyen sorrendben?	Eszközök: Milyen eszközök szükségesek e tevékenységek megvalósításához (pl. humán erőforrások, technikai eszközök, tanulmányok, beszerzések stb.)
	1. A célkitűzések egyeztetése 2. Tájékoztatás 3. A pénzügyi feltételek megteremtése 4. A szükséges tervek elkészítése 5. A tervek egyeztetése az szervezetekkel, önkormányzattal, a gazdasági az érintett lakossággal	Eszközök: Az építéshez szükséges: Építőanyagok Munkagépek Humán erőforrás

Megnevezés	Az eredmények igazolásának forrásai és eszközei	Feltételek
Átfogó célkitűzések	A mutatószámok milyen információforrásból származnak?	Támogatások
	Statisztikai adatok Felmérések Közvéleménykutatás	
A projekt célja	Melyek a meglévő, illetve be-szerezhető információk? Milyen módszerekkel lehet ezeket az információkat megszerezni?	Melyek azok a projekt keretében nem befolyásolható tényezők és feltételek, amelyek szükségesek a célkitűzések eléréséhez? Milyen kockázati tényezőket kell figyelembe venni?
	A jelenlegi lakossági adatok A foglalkoztatottak száma A kisebbség aránya a területen Statisztikai Hivatal Kisebbségi Önkormányzat/	Kockázati tényezők: A lakossági hozzájárulás A lakosság helyhez kötöttsége
Várt eredmény	Melyek e mutatók információs forrásai?	Milyen külső tényezőktől, illetve feltételek megvalósulásától függ a várt eredmények terv szerinti elérése?
	Diagrammok, Demográfiai adatok, Népszámlálás/	A tervező illetve a kivitelező cég munkája Engedélyeztetés
Tevékenységek	A projekt előrehaladásáról milyen információforrásokból lehet tájékozódni?	A projekt beindítása előtt milyen előfeltételeknek kell teljesülniük? Milyen, a projekt közvetlen hatáskörén kívül eső feltételek megléte szükséges a tervezett tevékenységek végre hajtásához?
	Forrás: A lakosság véleménye A tervek engedélyezése A kivitelezés megkezdése	A lakosság előzetes tájékoztatása Az önkormányzat hozzájárulása A pályázat sikeressége / tőke/

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ ELÉRHETŐ PÁLYÁZATI FORRÁSOK

EU-s pályázatok	
☐	Országos pályázatok
☐	Regionális pályázatok
☐	REGIONÁLIS OPERATÍV PROGRAM pályázatai
☐	Város-rehabilitáció
☐	Barnamezős rehabilitáció
Hazai.	
☐	Országos pályázatok
☐	BELÜGYMINISZTERIUM pályázatai
☐	A helyi önkormányzatok EU-s fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének támogatása
☐	Pincerendszerek, természetes partfalak és földcsuszamlások veszély-elhárítási munkálatainak támogatása 2004.
☐	Városrehabilitáció támogatása (Várható)
☐	Az iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékos korszerűsítésének és teljes felújításának támogatása (Elbírálva)
☐	Közművesített építési telkek kialakításának támogatása (Várható)
☐	Az önkormányzati bérlakásállomány növelésének támogatása (Várható)
☐	Regionális pályázatok
☐	Integrált helyi fejlesztési akciók ösztönzése (Várható)
☐	1. KOMPONENS: Városi, települési, ipari és katonai területek rehabilitációja munkahelyteremtő tevékenységek fejlesztése érdekében
☐	A decentralizált térség- és település-felzárkóztatási célelőirányzat (TTFC) 2003. évi támogatásának nyertes pályázatai (excel táblázat) (Várható)
☐	Az Európa Pályázat Elokészítő Alap (PEA) célja olyan színvonalas projektek teljes körű előkészítése, amelyek megvalósítása az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve az Európai Szociális Alap (ESZA) támogatásának elnyerése esetén a 2004-2006 közötti időszakban megkezdődhet.
☐	A PEA nem közvetlen anyagi támogatást nyújt a projekt ötletek megvalósításához, hanem olyan szakmai háttérrel, adminisztratív, valamint szervezést, stb. segítséget, melynek eredményeként a kiválasztott projekt ötletekből az EU-csatlakozás után akár azonnal beadható, tökéletesen előkészített, kész pályázatok szülehetnek
☐	Megyei pályázatok
☐	A Nógrád Megyei Területfejlesztési Tanács PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA 2004. évre, a Területfejlesztési Célelőirányzat támogatásaira

5.6 CÉLTERÜLET

Salgótarján, az acélgvári munkáskolóniák
rehabilitációs programja

A FEJLESZTÉS FŐ TERÜLETEI

JELMAGYARÁZAT

- CÉLTERÜLET
- AKCIÓTERÜLET
- BONTANDÓ ÉPÜLETEK
- FELÚJÍTANDÓ ÉPÜLETEK
- MEGTARTANDÓ ÉPÜLETEK
- TARJÁN PATAK

Stifter Katalin
NTE. III.

BONTANDÓ ÉS FELÚJÍTANDÓ ÉPÜLETEK

**Bontandó és
felújítandó épületek**

Stifter Katalin
NTE. III.

A FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

A célterületen belül a rehabilitáció első lépése a Salgó út északi részén lévő avult épületek elbontása. Ezek zavarják az utcaképet, és az épületek állaga sem megfelelő ahhoz, hogy lakni lehessen bennük.

Bontásra kerülne még az Acélgári út déli részén lévő három olyan kolónia épület, amelyeknek az elhelyezkedése megköveteli ezt. Hiszen alig 2-3m-re vannak a mögöttük lévő többszintes panelháztól. Ez sem esztétikailag, sem az ott élők számára nem megfelelő.

Az Acélgári út elején lévő többszintes épületeket és a kolónia lakásokat (amik helyileg védettek) fel kell újítani, hiszen ezek megőrzésre alkalmasak. Nagyon jól bemutatják azt, hogy milyen volt egy XX. század eleji gyártelep.

A Salgó úti lebontott lakások helyén újakat lehet építeni, és így a lakáshelyzet is javulna. Alapja az 1998-as szabályozási terv, amiben már új beépítés volt tervezve. Azzal a különbséggel, hogy ebben még zárt sorú beépítést javasoltak, a mai elvárásoknak viszont már a szabadonálló családi házas beépítés felel meg.

5.7 BEÉPÍTÉSI JAVASLAT

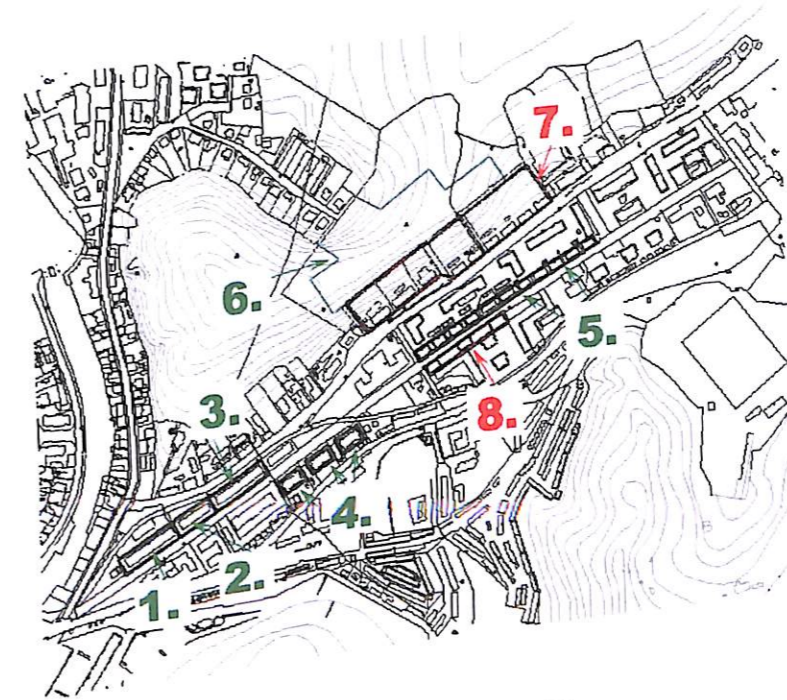
BEÉPÍTÉSI JAVASLAT

5.8 KÖLTSÉGBECSLÉS

KÖLTSÉGBECSLÉS I.

FELÚJÍTÁS	S.sz.	SZINTSZÁM	ALAPTERÜLET (hasznos m ²)		ÉRTÉK	M.e.	ÖSSZESEN	
			1 ÉPÜLET	ÖSSZESEN				
		Fsz+2	2622	2622	244	eFt/m ²	639,77	MFt
	1.	Fsz+2	1260	2622	244	eFt/m ²	461,16	MFt
	2.	Fsz+2	2622	2700	244	eFt/m ²	639,77	MFt
	3.	Fsz+1	900	4752	244	eFt/m ²	658,80	MFt
	4.	Fsz+1	432				1159,48	MFt
	5.	Fsz+1					3558,98	MFt

BONTÁS	S.sz.	SZINTSZÁM	(m ³)		ÉRTÉK	M.e.	ÖSSZESEN	
			1 ÉPÜLET	ÖSSZESEN				
		Fsz	469	4218	2200	Ft/m ³	9,28	MFt
	7.	Fsz	450	1350	2200	Ft/m ³	2,97	MFt
	8.	Fsz+1					12,25	MFt

ÉPÍTÉS	S.sz.	SZINTSZÁM	ALAPTERÜLET (hasznos m ²)		ÉRTÉK	M.e.	ÖSSZESEN	
			1 ÉPÜLET	ÖSSZESEN				
		Fsz	150	3600	165	eFt/m ²	594,00	MFt
	6.	Fsz					594,00	MFt

Stifter Katalin
NTE. III.

KÖLTSÉGBECSLÉSI ÖSSZESÍTŐ

S. sz.	Érték	M.e.	Tevékenység	Érték	M.e.	Kritériumok		Megjegyzés
						min.	max.	
Építési költségek				3250,00	m2	1000	6000	össz. nettó épület terület
				3600,00	m2	200	5000	össz. bruttó épület
1				3600,00	m2	200	900	nyers építési ktg.
2	40	%	szerkezet	594,00	MF1	0,85	1,25	kialakítás, anyaghasználat, stb.
3	165	eF/m2	fajl. építési ktg.			0,92	1,15	talaj, technol., szomszédos ép., stb.
4	1,00		építészeti szorzó			0,95	1,08	telek, megközel., határidő, pénzügyek, stb.
5	1,00		műszaki szorzó					épület építési ktg.
6	1,00		szervezési szorzó	594,00	MF1	50	1900	parkoló építési költség
7				65,60	MF1	3	30	kertépítési költség
8	1 875	eF/db	parkoló, út	15,00	MF1			összes építési költség
9	150	eF/m2	fajl. ktg.	674,60	MF1			
10								
Járulékos költségek 1. (az építési költségek %-ában kifejezve)				2,80	MF1	0,5	1,5	beruházási és építészeti program
11	1	%	előkészítés	1,80	MF1	0,1	0,5	próbaúrások, szakértések, tervek
12	0,4	%	geod., talajm.	8,40	MF1	2	10	(ÉSZ Kamara)
13	3	%	építészeti tervezés	16,80	MF1	1	7	(Mérnökamara)
14	6	%	szaktervezők	5,60	MF1	1	3	a folyamatok irányítása, hatóságok, stb.
15	2	%	beruházásszervezés	11,20	MF1	1	7	a felvett hitel nagysága, feltételei
16	4	%	finanszírozás	0,80	MF1	0,1	0,5	szereződéskötések, illetvek, stb.
17	0,2	%	jogi ktg.	5,88	MF1	0,3	3	az építés- és egyéb biztosítások,
18	2,1	%	biztosítás és őrzés	3,60	MF1	0,1	1	hirdetés, eladási költségek, megnyitás, stb.
19	0,8	%	PR, tájékoztatás	0,90	MF1	0,1	0,3	műalkotások elhelyezése
20	0,2	%	művészeti alkotások	28,00	MF1			
21	10	%	tartalékkeret	85,78	MF1			előre nem látott költségek fedezésére
22	29,7	%						
Járulékos költségek 2. (MFt-ban kifejezve)				0	MF1	keves	sok	helyi ingatlanpiaci adatok alapján
23	0	0		0,00	MF1	1	100	helyi infrastruktúra szolg.-i adatok alapján
24	2,5	MFt	közműfejlesztés	6,10	MF1	0,5	50	spec. burkolatok, berendezések, stb.
25	1,5	eF/m2	belsőépítészeti	0,80	MF1	1	100	bútorok, egyedi vagy gyári tárgyak
26	0	eF/m2	mobiliák	0,00	MF1	0	50	tárolás, őrzés, stb. technikai feltételei
27	0	eF/m2	spec. technológia	0,00	MF1	1	10	tájékoztató, és védelmi hálózatok
28	0	eF/m2	inform.techn.	0,00	MF1	1	100	legális hálózati és felhasználói szoftverek
29	0	MFt	szoftver	6,90	MF1			
30								
Bontási költségek				5120,00	m3	1000	6000	össz. nettó épület terület
31				5568,00	m3	1000	8000	össz. bruttó épület
32	40	%	szerkezet	12,26	MF1			épület bontási költsége
33								
Járulékos költségek				2,10	MF1			összes bontási költség
34	40		szállítás	14,35	MF1			
35								

SZIE-YMMFK
NTE. III.

Felújítási költségek				10980,0	m2	5000	20000	össz. nettó épület terület
36				0			14000	össz. bruttó épület
37	40	%	szerkezet	14586	m2	4000	350	nyers építési ktg.
38	244	eF/m2	fajl. építési ktg.	3091,96	MfI	120	1,25	kialakítás, anyaghasználat, stb.
39	1,00		építészeti szorzó			0,85	1,15	talaj, technol., szomszédos ép., stb.
40	1,00		műszaki szorzó			0,92	1,08	telek, megközel., határidő, stb.
41	1,00		szervezési szorzó	3558,90	MfI			összes felújítási költség
42								
Járulékos költségek 1. (az építési költségek %-ában kifejezve)								
43	5	%	előkészítés	6,50	MfI	0,5	1,5	beruházási és építészeti program
44	15	%	építészeti tervezés	19,50	MfI	2	10	(ÉSZ Kamara)
45	5	%	szaktervezők	6,50	MfI	1	7	(Mérnökkamara)
47	25	%	beruházásszervezés	8,20	MfI	1	3	a folyamatok irányítása, hatóságok, stb.
48	10	%	finanszírozás	13,00	MfI	1	7	a felvett hitel nagysága, feltételei
49	5	%	jogi ktg.	6,50	MfI	0,1	0,5	szereződéskötések, illetékek, stb.
50	10	%	biztosítás és őrzés	13,00	MfI	0,3	3	az építés- és egyéb biztosítások
51	10	%	PR, tájékoztatás	13,00	MfI	0,1	1	hirdetés, eladási költségek, megnyitás, stb.
52	15	%	tartalékkeret	19,50	MfI			előre nem látott költségek fedezésére
53	100	%		105,70	MfI			
Járulékos költségek 2. (MfI-ban kifejezve)								
54	0	0		0,00	MfI	kevés	sok	helyi ingatlanpiaci adatok alapján
55	2,5	MfI	közműfejlesztés	45,50	MfI	1	100	helyi infrastruktúra szolg.-i adatok alapján
56	1,5	eF/m2	belsőépítészet	17,25	MfI	0,5	50	spec. burkolatok, tárgyak, stb.
57	2	eF/m2	mobiliák	23,00	MfI	1	100	bútorok, egyedi vagy gyári tárgyak
58				85,75	MfI			

Beruházás - összesítés		
építés	674,00	MfI
járulékos	92,68	MfI
bontás	12,25	MfI
járulékos	2,10	MfI
felújítás	3558,90	MfI
járulékos	191,45	MfI
összes	4531,38	MfI

CASH FLOW SZÁMÍTÁS

		PÉNZBEVITEL	PÉNZKIADÁS	
MŰKÖDÉS ÉS BERUHÁZÁS	24 db telek+épület értékesítése	600 MFt	építés	674,00 MFt
			járulékos	92,68 MFt
			bontás	12,25 MFt
			járulékos	2,10 MFt
			felújítás	3558,90 MFt
			járulékos	191,45 MFt
			összes	4531,4 MFt
FINANSZÍROZÁS	1/2004 ROP2.2 pályázat 1. komponens	3600 MFt	TŐKETÖRLESZTÉS nincs, mert a pályázat vissza nem térítendő	
		320 MFt		
		11,8 MFt		
		4531,4 MFt	4531,4 MFt	
ÖSSZES				

	2005	2006	2007	2008	2009
Kiadás	bontás:14,35MFt felújítás:339MFt 1350m ²	építés:128 MFt /4 lakás/ felújítás:339MFt 1350m ²	építés:128 MFt /4 lakás/ felújítás:451,632MFt 1728m ²	építés:128 MFt /4 lakás/ felújítás:451,632MFt 1728m ²	építés:128 MFt /4 lakás/ 346,224MFt 1296m ²
Bevétel	pályázat:900MFt állami t.: 80MFt saját:2,95MFt		pályázat:900MFt állami t.: 80MFt saját:2,95MFt	értékesítés:100 MFt	pályázat:900MFt állami t.: 80MFt saját:2,95MFt értékesítés: 100 MFt
Cash Flow	629,6 MFt	162,6 MFt	565,918	86,286	695,012
	2010	2011	2012	2013	2014
Kiadás	építés:128 MFt /4 lakás/ felújítás:329,8MFt 1311m ²	építés:128 MFt /4 lakás/ felújítás:329,8MFt 1311m ²	felújítás:481,16 MFt 1890m ²	felújítás:339,885 MFt 1311m ²	felújítás: 341,335 MFt 1311m ²
Bevétel	értékesítés: 100 MFt	pályázat:900MFt állami t.: 80MFt saját:2,95MFt	értékesítés: 100 MFt	értékesítés: 100MFt	értékesítés: 100 MFt
Cash Flow	337,212	863,162	482,002	242,117	0

5.9 PARTNEREK

PARNEREK A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN:

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata

Kisebbségi önkormányzat vezetése

Civil szervezetek

Érintett gazdasági szervezetek (Acélgyár jelenlegi tulajdonosa)

A sportpálya és Dolinka tulajdonosa

Illetékes országgyűlési és helyi képviselők

Településrészben működő intézmények

Illetékes szolgáltató szervezetek (Nógrád Megyei Állami Közútkezelő Kht.)

Városgazdálkodási és Üzemeltetési Kft stb.)

Érintett lakosság

Működő civil szervezetek

ÖSSZEFOGLALÁS

ÖSSZEFOGLALÁS

A szakdolgozatban bemutatott vizsgálatok, megoldási alternatíva és a hozzájuk kapcsolódó számítások alapján látható, hogy a program megvalósítható. Az eredmények nem azonnal jelentkeznének, de rövid időn belül láthatóak lennének azok a pozitív változások, amelyek a tervben szerepelnek. A szociális problémák lecsökkennének, új lakások épülnének, illetve a megőrzendő épületek felújítása is megkezdődne.

Ennek alapján a város talán legelmaradottabb területe is fejlődésnek indulna és az ott lakók környezetének állapota is javulna. A közbiztonsággal kapcsolatos problémák nagy része is megoldódna.

A megvalósulás egyik alapfeltétele, hogy az önkormányzat és a lakosság érdekei ne ütközzenek. Az önkormányzat vegye fel a kapcsolatot a rehabilitációs program megvalósításában közreműködő szervezetekkel.

Problémát jelenthet a roma lakosság hozzáállása a tervezett beruházáshoz, hiszen az ő kötődésük a területhez igen nagy. A probléma megoldásában nagy szerepe van a Kisebbségi Önkormányzat vezetésének és a lakossági fórumoknak.

A szakdolgozatomban megpróbáltam bemutatni, hogy hogyan lehet egy olyan mesterségesen kialakított településen, mint Salgótarján olyan értéket találni, ami az elkövetkező nemzedék számára bemutatja egy XIX. Századi iparterület jellegzetességeit.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM:

Országos szakirodalom:

1. Pogány Frigyes: Salgótarján új városközpontja – Budapest, 1973
2. Magyarország megyéi – Nógrád – Budapest, 1984
3. Magyarország megyéi kézikönyve: Nógrád megye – Budapest
4. Vendégváró: Látnivalók Nógrád megyében – Miskolc, 2000
5. Vendégváró: Látnivalók Nógrád megyében – Miskolc, 2001

Nógrád megyei kiadványok:

6. Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága: Nógrád Megye története – Salgótarján, 1973
7. Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága: NÓGRÁD, egy megye bemutatkozik – Salgótarján, 1979
8. Négy évtized – Salgótarjáni Városgazdálkodási Üzem – Salgótarján, 1990
9. Környezetvédelmi és természetvédelmi Minisztérium: Négy év tükrében 1994-1998 – Nógrád megye
10. Rigó Tibor: Nógrád Megye – Salgótarján, 1996
11. NÓGRÁD MEGYE STATISZTIKAI ÉVKÖNYVE 2000, 2001 – Salgótarján, 2000, 2001
12. Nógrád Megye Középtávú Fejlesztési Programja (2000-2002)- Salgótarján, 1999

Salgótarjáni kiadványok:

13. Salgótarján Város Tanácsa: Salgótarján története – Salgótarján, 1972
14. Salgótarján Város Végrehajtó Bizottsága: SALGÓTARJÁN '75
15. Dr. Molnár Pál Száz éves a salgótarjáni Kohász Művelődési Központ 1878-1978 – Salgótarján, 1978
16. Csak a neve volt város: Salgótarján, avagy egy munkásváros névjegyéhez – Salgótarján, 1982
17. Salgótarján fotókon – Salgótarján, 1984
18. SALGÓTARJÁN – Salgótarján, 1992

WEB-lapok:

19. Nógrád-megye.lap.hu
20. Salgótarján.lap.hu
21. Építészet.lap.hu
22. Régió.lap.hu
23. Salgótarján.hu
24. Nft.hu

TERVI ELŐZMÉNYEK:

Salgótarján rendezési terve – 1998

- Szabályozási Terv
- Szerkezeti Terv
- HÉSZ

Árt –vizsgálati térképek

Történelmi térképek

Alaptérkép (digitális)